

LETO XXIII. Štev. 126

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZBA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1953 IZBAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANOS-
TI Z «BORBO»

Z OBISKA PREDSEDNIKA TITA V MAKEDONIJI

Na poti od Dojrana do Skoplja

je prebivalstvo predsednika Tita navdušeno pozdravljalo

Stip, 29. maja (Tanjug) — Davi ob 7.30 je predsednik Tito iz Dojrana, kjer je prenočil, nadaljeval potovanje po Makedoniji. Dopoldne si je ogledal kmetijski posestvi »Hamzali« in »Magalinovo«, opoldne pa je prispel v Stip. Na vsej poti je prebivalstvo predsednika Tita in njegovo spremstvo navdušeno pozdravljalo. Ljudje, ki so delali na polju, so prenehali delati, brž ko so zagledali kolono avtomobilov. Prisrčen sprejem so priredili predsedniku Titu prebivalci Valandova, ki so prišli tri kilometre daleč od vasi na križišče, da bi ga pozdravili. Na ulicah Strumice in Radovišta so ljudje kolono avtomobilov obsuli s cvetjem.

NIKJER NEOBDELANIH NJIV

Nikjer v Makedoniji ni bilo videti neobdelanih njiv. Navdno, vse je vzorno obdelano. Pozornost vzbujajo zlasti plan-tažni vinogradi, ki so jih uredili ljudje na izkrčenih nerodovitnih pašnikih. Na predsednika Tita je napravilo to zelo globok vtis. Na vsej poti se je zanimal za podrobnosti kmetijske proizvodnje, za njeno organizacijo itd. Na Strumicem polju si je ogledal kmetijsko posestvo »Hamzali«. Tu so bila prej močvirja, zdaj pa je vse polno bujnega zelenja. Tu se je zanimal zlasti za živinorejo. To posestvo ima 500 ha zemlje, od teh 160 ha vinogradov, 14 ha pa

so zasadi s tako imenovanimi pritlikavimi breskvami. Pšenice so pridelali 37 metriskih stotov na ha, letos pa računajo še z večjim donosom. Merinizirali so kakih 18.000 ovac. Do leta 1961 jih nameravajo merinizirati milijon, letos pa 500.000. Volne nstrižejo letno kakih 2000 ton.

NAPORI ZA ZBOLJSANJE ŽIVINOREJE

Predsednik Narodnega sobranja Makedonije Lazar Koliševski je podrobno obvestil predsednika Tita o naporih za zboljšanje živinoreje na tem kmetijskem posestvu, kjer bodo letos investirali v ta namen kakih 150 milijonov. Na Ovčjem polju imajo 150 kg težkega ovna merino pasme, ki da letno 23 kg volne. Vtem ko je predsednik Tito govoril z upravnikom posestva in makedonskimi voditelji v svojem spremstvu, se je njegova soproga Jovanka pogovarjala z nekim makedonskim ljudskim poslancem. Poslanec je v pogovoru povedal, da uspevajo v teh rodovitnih krajih vse subtropične kulture, med njimi tudi kavčukovec. Po ogledu tega kmetijskega posestva je predsednik Tito rekel:

»Saj sem že v Mavrovem rekel, da ste vzorni kmetovalci, čeprav sem videl dotlej le malo. Zdjaj pa to potrjujem.«

V neposredni bližini Strumice si je predsednik Tito ogledal kmetijsko posestvo »Magalinovo«, ki ima kakih 250 ha plantažnih vinogradov, s pritlikavimi breskvami pa zasajenih 150 ha. Tu so ga obvestili tudi o pridelovanju bombaža na Strumicem polju. Z uporabo mehanizacije in agrotehničnih ukrepov bo znašal pridelek kakih 3000 kg na hektar. Predsedniku Titu so podarili album fotografij o razvoju kmetijstva v teh krajih.

DARILO PREDSEDNIKU IN NJEGOVI SOPROGI

Opoldne je prispel predsednik Tito v Stip, kjer ga je navdušeno pozdravilo in obsulo s cvetjem nad 20.000 prebivalcev. Tu si je ogledal tovarno »Makedonka«, kjer so ga delavci prisrčno pozdravili. Po ogledu tovarne so podarili predsedniku in njegovi so-

ročilo. Mnenja, izražena o zvezi med splošno razorožitvijo in združitvijo Nemčije, so v skladu z glediščem britanske vlade. Zmerom smo poudarjali, da ne nameravamo sprožiti nobene akcije na področju razorožitve, ki bi prejudicirala združitve Nemčije. Britanska vlada z zanimanjem pričakuje posvetovanja o možnosti konference štirih, napovedane v washingtonskem poročilu. Verjetno je, da bi se z delnim sporazumom o razorožitvi znatno povečalo upanje, da bi bila takšna konferenca plodna. V zvezi z evropsko varnostjo pozdravljamo izjavo, da ni cilj vlad ZDA in Zahodne Nemčije, da bi imeli od združitve Nemčije enostransko vojaško prednost. To je tudi naše gledišče.

V londonskih komentarjih o washingtonskem poročilu je rečeno, da bodo sadovi razgovorov z Eisenhowerjem Adenauerju dobrodošli v njegovi predvolilni kampanji. Po mnenju britanskih krogov je treba tudi Adenauerjevo pobudo za konferenco zunanjih ministrov štirih sil o združitvi Nemčije presojati iz vidika bližnjih volitev v Nemčiji.

progi moško in žensko narodno nošo Ovčepoljskega kraja v zelo pestrih barvah.

Iz Stipa se je predsednik Tito s spremstvom odpeljal proti Titovemu Velesu. Med vožnjo proti Skoplju si je ogledal očvarko razstavo v neposredni bližini železniške postaje Ovčje polje. V štipskem okraju so lani merinizirali kakih 110.000 ovac, letos pa jih bodo nad 200.000. Po ogledu razstave se je predsednik Tito obrnil na organe krajevne oblasti in rekel, da je napravil napredek kmetijstva, zlasti merinizacije domačih ovac, nanj zelo globok vtis. Omenil je, da je že pred osmimi leti vztrajal na tem, naj bi začeli domače ovce merinizirati, da bi dajale boljše volno, ki je moramo zdaj uvoziti letno kakih 6000 ton. Zbravemu ljudstvu je želel novih uspehov v delu za napredek kmetijstva, zlasti živinoreje.

Med navdušenim vzklikanjem se je predsednik Tito ob 13.30 z »modrim vlakom« odpeljal prek Titovega Velesa v Skoplje.

Na posvetu v Skoplju

Skoplje, 29. maja (Tanjug). Generalni sekretar ZKJ Josip Broz Tito je bil danes na posvetovanju sekretarjev občinskih komitejev ZK in predsednikov občinskih ljudskih odborov skopljskega, kumanovskega, tetovskega in štipkega okraja. Navzoči so bili tudi člani Izvršnega komiteja CK ZK Makedonije z Lazarjem Koliševskim na čelu, nadalje sekretarji okrajnih komitejev ZK, predsedniki ljudskih odborov omenjenih okrajev, opolnoomočeni CK ZK za skopljsko vojaško oblast, kakor tudi sekretarji divizijskih komitejev te vojaške oblasti.

Na posvetu so obravnavali aktualna vprašanja pospeševanja kmetijstva in razvoja komunalnega sistema.

Zolijev program

bo od jutri dalje teden dni predmet debate v italijanskem senatu in skupščini

Rim, 29. maja (Tanjug). Predsednik italijanske vlade Zoli je danes pred senatom in skupščino obrazložil program nove vlade.

Govorec o vladni dejavnosti na notranjepolitičnem področju, je Zoli rekel, da se bo vlada še nadalje borila za obrambo demokracije in svobode proti vsem tistim, ki hočejo demokracijo izkoristiti za omejevanje svobode drugih. Vlada bo izvedla ločitve državne industrije od zasebne konfederacije industrijcev. V gospodarstvu je Zoli napovedal nadaljnje uveljavljanje desetletnega Vanonijevega načrta za odpravo nezaposlenosti. Nova vlada bo povečala investicije na zaostalem jugu.

V zunanji politiki bo vlada v okvirih atlantske solidarnosti podpirala združevanje Evrope, v čemer vidi edino sredstvo, ki naj Evropi zagotovi ustrezno vlogo na svetu.

Nova vlada, je dejal Zoli, bo

Čez mesec dni

se bo Varnostni svet OZN povrnil k sirski pritožbi proti Izraelu

New York, 29. maja (AFP). V nadaljevanju razprave v Varnostnem svetu o sirski pritožbi proti Izraelu je filipinski predstavnik Romulo sinoči izrazil mnenje, da je bilo treba pritožbo predložiti mešani komisiji za premirje. Soboljev je menil, da bi bilo treba poklicati pred Varnostni svet začasnega načelnika štaba OZN v Palestini, da bi podrobno poročal o položaju v ondotni demilitarizirani coni. Dogodki v tej coni so nov vir skrbi, ker bi utegnili povzročiti nadaljnje poslabšanje položaja na Bližnjem vzhodu. Delegat SZ je tudi dejal, da bi bilo prav, ko bi Varnostni svet ponovno potrdil določbe sporazuma o premirju.

Iveković je bil na Dunaju

Beograd, 29. maja (Tanjug). — Državni podsekretar za zunanje zadeve dr. Mladen Iveković, ki je bil nekaj dni na zasebnem obisku pri našem veleposlaniku na Dunaju Radivoju Uvaliću, se je vrnil v Beograd. Med obiskom na Dunaju je avstrijski zunanji minister Leopold Figl priredil dr. Ivekoviću intimno kosilo v hotelu »Sacher«. Na kosilu so bili tudi veleposlanik Uvalić, svetnik veleposlanstva Matošić in najbližji sodelavci zunanjskega ministra Figla. Istega dne popoldne sta bila Iveković in Uvalić na neuradnem obisku pri generalnem sekretarju avstrijskega zunanjskega ministristva dr. Schönerju in sta se z njim dalj časa razgovarjala.

Ivo Vejvoda pri Selwynu Lloydju

London, 29. maja (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Londonu Ivo Vejvoda je bil danes pri zunanjem ministru Selwynu Lloydju, ki se je z njim dalj časa razgovarjal.

IZJAVE PREDSEDNIKA BUKAREŠKEGA LJUDSKEGA ODBORA

DOBRI VTISI

bukareške delegacije iz naših tovarn in gradbišč

Beograd, 29. maja (Tanjug). Inž. A. Vladoju, vodja delegacije Ljudskega odbora Bukarešte, ki je zaključila svoj obisk v naši državi kot gostja LO Beograda, je danes na sestanku z novinarji izjavil, da se je sodelovanje med obema mestoma poglobilo zlasti po lanskem obisku bukareške delegacije v Beogradu. »Zelo smo zadovoljni z obiskom v Beogradu in trdno upamo, da se bo sodelovanje v obojestransko korist še uspešneje razvijalo.«

Govoril je tudi o svojih vtisih o delu OLO Beograda in ugotovil neposredno povezanost državljanov z organi oblasti in njihovo sodelovanje v obravnavanju mnogih vprašanj. Delegacija se je še posebej zanimala za stanovanjsko izgradnjo, ker je to eno izmed najbolj perečih vprašanj tudi v Bukarešti. V Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in drugih mestih smo videli, da gradite nova stanovanjska naselja.

Tudi ljudski odbor Bukarešte poseveča temu vprašanju posebno pozornost, toda urediti ga bo moč šele v daljšem obdobju, ker je število prebivalcev Bukarešte, v kateri je tretjina vse romunske industrije, naraslo od leta 1948 za 600.000.

Predsednik LO Bukarešte je nadalje omenil temeljitost s katero delavski sveti in delavci v podjetjih, ki jih je delegacija obiskala, obravnavajo probleme proizvodnje in delovne storilnosti. Delegacija si je ogledala tudi več muzejev in drugih kulturnih ustanov ter tako izpopolnila svoje poznavanje boja jugoslovanskih narodov med vojno, sedanjih naporov za zboljšanje življenjske ravni ter vloge Zveze komunistov in vrste množičnih organizacij v izpolnjevanju teh nalog.

Delegacija je danes odpotovala nazaj v Bukarešto.

ODMEVI NA TITOV GOVOR V VRUTOKU

ODNOSI DO ZAHODA ki niso pomenili nevarnosti za socializem

Beograd, 29. maja (Tanjug). Tuje časopisne agencije, radijske postaje in časniki se zmerom približujejo izveščem iz govora predsednika Tita v Vrutoku v Makedoniji. »Nova Kitajska« je oddajala obsežnejši izvešček iz govora, v katerem so zlasti poudarjene besede predsednika republike, da hoče Jugoslavija sodelovati z vsemi deželami in da je koekzistenca nujno potrebna za obstoj človeštva. Agencija je oddajala tudi dele govora o stikih med Jugoslavijo, Sovjetsko zvezo in drugimi vzhodnoevropskimi deželami.

Indijski časniki zlasti opozarjajo na Titove besede, da Jugos-

slavija noče sovraštva z Zahodom in prepripirov z Vzhodom ter na ponovni poziv naj opuste jedrske eksplozije. »Hindustan Standard« pravi med drugim, da Zahod nima pravice očitati Jugoslaviji, da si želi dobrih odnosov z Vzhodom. Časnik ugotavlja, da Jugoslavija tudi v svojih odnosih z zahodnimi deželami ni imela težav, ki bi pomenile nevarnost za socialistični sistem.

Radio Moskva je v svoji sinočnji oddaji poudaril, da Jugoslavija terja opustitev tekmovanja v oboroževanju in atomskih sredstev za medsebojno uničevanje. Moskovski radio tudi ugotavlja stališče Tita, da je koekzistenca nujen pogoj za življenje človeštva in da Jugoslavija hoče sodelovati z vsemi deželami. Na kratko je postaja oddajala še del govora o stikih Jugoslavije s Sovjetsko zvezo in drugimi vzhodnoevropskimi deželami ter z Zahodom.

Glasilo CK ZDPP »Tribuna Ludu« opozarja na ugotovitve predsednika Tita, da se jugoslovanski odnosi z ZDA, Veliko Britanijo, Francijo in drugimi zahodnimi deželami ugodno razvijajo kljub različni državni ureditvi. Z debelimi črkami poudarja besede predsednika Tita o tem, da je treba čedalje bolj odločno iskati elemente, ki vežejo Jugos-

slavijo in vzhodnoevropske dežele.

Avstrijska »Arbeiter Zeitung« prav tako opozarja, da hoče imeti Jugoslavija dobre odnose z Vzhodom in Zahodom. Glasilo KP Avstrije »Volksstimme« poudarja v naslovu, da se odnosi Jugoslavije z Vzhodom zboljšujejo.

Glasillo madžarske Socialistične delavske partije »Nepszabadsag« objavlja članek z naslovom »Prizadevamo si, da bi postopoma odpravili vse, kar nas razdvaja«, v katerem poudarja besede predsednika Tita, da razlika v presojanju madžarskih dogodkov ne bi smela negativno vplivati na ugodni razvoj odnosov med Jugoslavijo in vzhodnoevropskimi deželami.

Francija popustila v sueškem sporu?

Pariz, 29. maja (Reuter). — Iz dobro obveščenih krogov se je zvedelo, da na današnjem sestanku zunanjega ministra Pineauja s predstavniki parlamentarnih skupin nihče ni nasprotoval nameri francoske vlade, da bo prenehala z bojkotom Sueškega prekopa. Iz tega sklepa, da je moč v kratkem pričakovati uradni vladni sklep o prenehanju bojkota.

TISKOVNA KONFERENCA ZUNANJEGA MINISTRA ZDA

Konferenca štirih

za združitve Nemčije je po Dullesovi sodbi odmaknjena še za več mesecev

Washington, 29. maja (AFP). Ameriški zunanji minister Dulles je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da ameriška razorožitvena politika teži za upostavitvijo »poskusne cone« tam, kjer bi bile glede tega najmanjše politične težave. Ali bo ta cona upostavljena v zahodni Evropi, je odvisno od evropskih dežel. Zatem je Dulles rekel, da po njegovi sodbi konference zunanjih ministrov štirih velesil za ponovno združitve Nemčije še ne bo v prihodnjih nekaj tednih ali mesecih.

Ko je govoril o vprašanjih Bližnjega vzhoda, je Dulles rekel, da je ameriško zunanje ministrstvo mnenja, da bodo nekateri najvažnejši problemi Bližnjega vzhoda kmalu obravnavani bolj umirjeno kakor prej. Glede Formoze je Dulles dejal, da dogodki v Tajpehu po njegovem mnenju ne bodo imeli za posledico spremembe politike ZDA nasproti Cankajsku in Daljnemu vzhodu. Poudaril je, da so dogodki na Formozi samo pospešili prizadevanja ameriške vlade za zmanjšanje neizbežne napetosti, do katere prihaja zaradi navzočnosti tujih čet v katerikoli deželi.

Govorec o vprašanju trgovine s Kitajsko, je Dulles rekel, da

bo zunanje ministrstvo ZDA izdalo jutri sporočilo, v katerem se bo dotaknilo razgovorov v Parizu, kjer so Velika Britanija in še nekatere dežele izrazile željo za ublažitev embarga.

Tunizija in ZDA

Washington, 29. maja (USIS). Ob prvi obletnici neodvisnosti Tunizije je predsednik ZDA Eisenhower poslal prijateljsko poslanico tunišnemu kralju Mohamedu, v kateri poudarja svoje prepričanje, da Tunizija kot neodvisna afriška dežela teži za mirom in pravico na svetu.

V odgovoru predsedniku Eisenhowerju je tuniški kralj podaril, da tuniško ljudstvo že od nekdaj želi z ameriškim narodom vzpostaviti čim trdnejše prijateljske vezi.

Adenauer pri Strausu

Washington, 29. maja (Reuter). Kancler Adenauer se je danes v State Departementu razgovarjal s predsednikom komisije ZDA za atomsko energijo Lewisom Strausom. Razgovor se je nanašal na pomen znanstvenih prednosti atoma v mirolni in vojni namene. Nocoj je kancler Adenauer odpotoval v domovino.

Vabila Vukmanoviću iz prijateljskih azijskih dežel

Beograd, 29. maja (Tanjug). — Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović je sprejel indonezijskega veleposlanika Sudarsona, ki ga je v imenu indonezijske vlade povabil v Indonezijo na obisk o priliki Dneva neodvisnosti. Podpredsednik Vukmanović je sprejel te dni vabila tudi od indijske, burmanske in pakistanske vlade, da bi obiskal njih dežele. Danes je bil pri njem tudi veleposlanik Burmanske unije U Hla Maung.

Obrambni proračun ZDA

Washington, 29. maja (AP). — Ameriški Predstavniški dom je odobril danes predlog zakona o izdatkih za obrambo v prihodnjem letu, ki se začneja 1. julija. Odobren je bil znesek 33.582.725.000 dolarjev oziroma 2.565.257.000 manj, kakor je zahteval predsednik Eisenhower. Predlog so poslali v odobritev še senatu.

Ameriški finančni minister odstopil

Washington, 29. maja (AFP). Ameriški finančni minister George Humphrey je danes odstopil. Za njegovega naslednika je bil imenovan obrambni minister Robert Anderson.

Tokrat nagel odziv

Londona na washingtonske zaključke Eisenhowerja in Adenauerja

London, 29. maja (Tanjug). — V Londonu ne izključujejo možnosti, da bi prišlo do konference vodilnih predstavnikov Velike Britanije, Francije, ZDA in Sovjetske zveze, kakor predlaga washingtonsko poročilo, objavljeno po razgovorih kanclerja Adenauerja s predsednikom Eisenhowerjem. Britanska vlada pa poudarja, da bi sporazum o delni razorožitvi, o katerem zdaj razpravljajo v ožjem odboru razorožitvene komisije OZN, povečal upanje v uspeh take konference. Velika Britanija je uradno podprla sklepe, ki sta jih sprejela Adenauer in Eisenhower.

Predstavnik zunanjega ministristva je danes izjavil: »Pozdravljamo washingtonsko uradno po-

VREMENSKA NAPOVED

ZA ČETRTEK, 30. MAJA: Spremenljivo oblačno. Temperatura ponoči med 1 in 5, v Primorju okoli 10, najvišja dnevna temperatura do 17, v Primorju do 21 stopinj Celzija.

STANJE VREMENA

Področje visokega zračnega pritiska nad vzhodnim Atlantikom se razširja dalje proti Sredozemlju. Frontalne motnje nad Balkanom pa so v umiku proti vzhodu in ne bodo imele več vpliva na naše vreme.

DNEVNIK

SKRB ZA VZGOJO ČLANOV DELAVSKIH SVETOV

V Ponovičah pri Litiji se je začel 14-dnevni seminar, v katerem bodo praktično preizkusili koristnost audovizuelnih pripomočkov

Pred mesecem dni so v naših podjetjih izvolili nove delavske svete in upravne odbore. V teh svetih je sedaj več mladih delavcev in uslužbencev, ki bodo z večjim delovnim poletom in naprednejšimi idejami pripomogli k še uspešnejšemu upravljanju podjetij. Seveda bodo morali delavski sveti sami, predvsem pa sindikalne in druge politične organizacije poskrbeti, da bodo ti ljudje izpopolnili svoje znanje o gospodarstvu, da bodo lahko z uspehom sodelovali v upravljanju.

Zato zlasti skrbijo komisije za delavsko in družbeno upravljanje pri okrajnih odborih SZDL. Na njihovo pobudo in z njihovo pomočjo prirejajo po okrajih posebne seminarje za člane delavskih svetov in upravnih odborov. Samo v ljubljanskem okraju je obiskovalo do sedaj krajše seminarje po tovarnah več kot 2500 članov delavskih svetov in upravnih odborov. Na teh seminarjih, ki so bili popoldne po končanem delu ali zvečer, so se udeleženci seznanili z osnovnimi gospodarskimi in političnimi problemi, tarifno politiko, metodami dela delavskih svetov in drugimi problemi.

NOVA OBLIKA

V ponedeljek pa so začeli v Ponovičah pri Litiji širši seminar za predsednike delavskih svetov in upravnih odborov. Petindvajset udeležencev seminarja iz raznih podjetij ljubljanskega okraja je za štirinajst dni zapustilo svoja delovna mesta in se popolnoma posvetilo študiju gospodarskih problemov in problemov upravljanja podjetij. Ta seminar, ki ga vodi Ljudska univerza ljubljanskega okraja s svojimi predavatelji, je hkrati tudi poskus seminarja s sodobnimi audovizuelnimi pripomočki, ki poslušalcu nazorno in zato bolj sprejemljivo približajo predavano snov. Računajo, da bodo s tem načinom podajanja učne snovi olajšali učenje udeležencev seminarja, ki bodo vsi snov tudi temeljito osvojili. Seveda bodo v prihodnjem seminarju, ki bo sledil takoj prvemu, to metodo učenja in program še izpopolnili, kolikor se bodo pri tem

pokazale kakšne pomanjkljivosti. Do konca leta — tako pravijo — bo absolviralo te seminarje blizu 600 članov delavskih svetov in upravnih odborov.

V TRBOVELJSKEM OKRAJU

Tudi v drugih okrajih je ena poglavitnih nalog komisij za družbeno upravljanje pri SZDL skrb za izobraževanje članov delavskih svetov. V Trbovljah pripravljajo krajše seminarje po komunah, ki se jih bo udeležilo 1400 članov delavskih svetov — seveda v daljšem razdobju. Obravnavali bodo družbeni plan podjetja in komunne ter republiški in zvezni plan, zraven pa še probleme okrog tarifnih pravilnikov in probleme delavskega upravljanja ter vodenja podjetij. Po kongresu delavskih svetov pa nameravajo prirediti dva širša seminarja za predsednike vseh delavskih svetov in člane upravnih odborov, enega v Toplicah pri Zagorju, drugega pa v Cateških toplicah.

V Novi Gorici bodo 15. junija začeli osemdnevni seminar za predsednike delavskih svetov, zatem pa še enega, tako da bo oba seminarja absolviralo 50 članov delavskih svetov. Za obrtne in druge manjše obrate pa pripravljajo krajše seminarje v obliki predavanj, ki bodo v popoldanskih ali večernih urah.

ŠOLA ZA DRUŽBENO UPRAVLJANJE

V celjskem okraju si je komisija za družbeno upravljanje zamislila vzgojo članov delavskih svetov in upravnih odborov malo širše. Ustanoviti namerava nekakšno šolo za organe delavskega in družbenega upravljanja v minarjev.

V murskosoboškem okraju so že začeli s krajsimi seminarji v večjih podjetjih, za jesen pa pripravljajo širše okrajne seminarje, da bi tako dali članom delavskih

svetov in upravnih odborov širše poglede na gospodarjenje ne samo v svojem podjetju, ampak tudi v komunih.

S posebno obliko vzgoje članov delavskih svetov in celotnih delovnih kolektivov v podjetjih so začeli v koprskem okraju. Na širših sestankih kolektivov petnajstih večjih podjetij bodo obravnavali delitev družbenega dohodka in se pogovorili o gospodarjenju posameznega podjetja. Dalje bodo razpravljali tudi o vprašanju delavskega upravljanja, o pravicah delavskih svetov itd.

Jeseni pa bodo po vseh okrajih znova in še širše zagrabili za delo in na osnovi izkušenj v posameznih okrajih pripravili nove izpopolnjevalne seminarje, kjer se bodo člani samoupravnih organov naših podjetij še temeljiteje seznanili z gospodarskimi vprašanji podjetij in komun.

J. C.

POSVETOVANJE V INŠTITUTU ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO

SODELOVANJE med inštituti in podjetji

omogoča boljšo proizvodnjo in uporabo sredstev za površinsko obdelavo lesa

Ljubljana, 19. maja. Danes je bilo v prostorih Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani posvetovanje strokovnjakov, ki se ukvarjajo s površinsko obdelavo lesa. Organiziralo ga je Združene lesne industrije Jugoslavije, in sicer predvsem z namenom, da bi prišlo do tesnejše povezave med lesnoindustrijskimi podjetji in kemičnimi podjetji, ki proizvajajo lužila, lake, barve, polirne paste in podobno ter med inštituti, ki se ukvarjajo s problemom, kako izboljšati proizvodnjo in uporabo teh sredstev.

Zivahna razprava na posvetovanju je pokazala, da je bila zelo potrebna taka oblika sodelovanja med znanstveniki v inštitutih ter strokovnjaki, ki delajo v podjetjih. Predstavniki lesnoindustrijskih podjetij, ki proizvajajo končne izdelke — zlasti pohištvo — so dobili strokovne odgovore na vrsto vprašanj o uporabi raznih kemikalij za površinsko obdelavo lesa, kemične tovarne so izvedele, kaj pričakujejo od njih lesna podjetja, celotna razprava pa je hkrati dala inštitutom dragocene

smernice za njihovo nadaljnje raziskovalno delo.

ZA 17 VRST LUŽIL SO DOGNALI PROIZVODNI POSTOPEK

Izmed ljubljanskega, zagrebškega in sarajevskega inštituta je, kakor so poudarili v razpravi, dosegel najbolj otipljive uspehe ljubljanski inštitut. Med drugim je dosegel postopek za proizvodnjo 17 vrst lužil, ki jih je moč med seboj mešati, kar lažje v vseh mogočih barvnih odtenkih. Morda še pomembnejša je določitev proizvodnega procesa za nitropolirno pasto, ki jo bomo lahko izdelovali iz domačih surovin in surovini, ki jih sicer še uvažamo, a jih bodo kmalu lahko pripravljale domače kemične tovarne. O kakovosti novih domačih proizvodov, izmed katerih so nekateri že na trgu, se bodo udeleženci lahko prepričali na demonstracijah, ki jih bodo priredili jutri v okviru tega posvetovanja.

Največ so na današnjem posvetovanju razpravljali o potrebi, da bi tudi za sredstva za površinsko obdelavo lesa, zlasti za lake, določili enotne standarde. Zaradi premalo stalne kakovosti teh sredstev imajo namreč lesnoindustrijska podjetja velike težave. Pripomniti pa moramo, da so naši domači laki v glavnem dobre kakovosti, to pa zato, ker je njihova proizvodnja že tako narasla, da je med tovarnimi prišlo do ostrega konkurenčnega boja za odjemalce. Vh.

Številni predlogi za kongres

Za kongres delavskih svetov je bilo v Sloveniji izbranih 251 delegatov

Ljubljana, 29. maja. Volitve delegatov za kongres delavskih svetov v Sloveniji so končane. V naši republici so na okrajnih konferencah izbrali skupno 251 delegatov, in sicer je 130 delegatov iz industrije in rudarstva, 57 iz kmetijstva, 24 delegatov bo zastopalo na kongresu obrt, 22 gradbeništvo, trgovino in gostinstvo pa 18 delegatov.

Ze na konferencah, na katerih so volili delegate za kongres, so načeli mnoga vprašanja o nadaljnjem razvoju delavskega upravljanja. Na konferencah v podjetjih in okrajih je sodelovalo več tisoč ljudi, ki so dajali predloge

in sugestije delegatom za njihovo razpravo na kongresu. Na več okrajnih konferencah predstavniki delavskih svetov so dali svoje predloge glede razdelitve skupnega dohodka gospodarskih organizacij in glede materialnega poslovanja podjetij nasploh.

Volitve delegatov za kongres delavskih svetov so v takem obsegu sprožile zanimanje delovnih kolektivov za probleme delavskega upravljanja kakor nikoli doslej. Delovni ljudje pričakujejo tudi, da bo kongres gotovo sprejel mnoge sklepe, ki bodo vplivali na še hitrejši razvoj delavskega upravljanja in s tem tudi našega gospodarstva nasploh.

PRISPEVEK K NAPREDKU SVOBODNE TEHNIKE

V razvoju telekomunikacijske in elektronske tehnike ne bomo zaostajali

Ljubljanski Inštitut za elektrovezve je sklenil pogodbo o tehničnem sodelovanju s francoskim nacionalnim študijskim centrom za telekomunikacije

Za napredek naše industrije telekomunikacijskih in elektronskih naprav je odločilnega pomena študijsko delo pri razvijanju posameznih aparatov in osvajanju proizvodnje sestavnih delov. Gre za široko področje brezžičnih svaz, radla in televizije, za avtomatsko regulacijo in krotlo z elektronskimi napravami itd., skratka za področje sodobne tehnike, ki napreduje z velikanskimi koraki in daje neslutene perspektive za nadaljnji napredek sodobne tehnike.

Zato se ne moremo več zadovoljiti s tem, da zasledujemo tehnični razvoj v tujini in skušamo počasi osvajati to novo tehniko. Nagli razvoj v tujini nam narekuje hitrejšo osvajanje te tehnike ob pomoči tujine, da bomo lahko stopali bolj v korak z inozemskim razvojem. Pri tem se moramo zavdati, da prestavlja široko področje elektronike izhodišče za avtomatizacijo in industrijski proizvodnji, ki že napoveduje novo industrijsko revolucijo.

V okviru teh prizadevanj je velikega pomena pogodba, ki jo je te dni sklenil in podpisal Inštitut za elektrovezve v Ljubljani z nacionalnim študijskim centrom za telekomunikacije v Parizu. Ta pogodba je sklenjena v okviru francosko-jugoslovanske pogodbe o ekonomskem sodelovanju in tehnični pomoči iz leta 1955 na priporočilo francosko-jugoslovanske mešanega komiteja in v soglasju z obema vladama. Pogodba omogoča ljubljanskemu inštitutu

kompleksno sodelovanje pri razvijanju in v proizvodnji telekomunikacijskih naprav in njihovih sestavnih delov ob splošni tehnični izmenjavi doseženih izkušenj in uspehov. Sodelovanje se po pogodbi začne že pri samem razvijanju novih naprav preden pridejo v industrijsko proizvodnjo, kar nam bo omogočilo držati korak z inozemskim razvojem. Osebe vsake pogodbene stranke bo lahko sodelovalo v laboratorijih druge stranke. Zagotovljena je pomoč pri prenašanju metod industrijske proizvodnje telekomunikacijskega materiala, kar nam bo olajšalo sodelovanje s francosko industrijo na temelju kooperacije. Francoski inštitut je po tej pogodbi tudi strokovni ekspert za kontrolo materiala, ki ga bomo naročali v Franciji, in tehnični svetovalec ljubljanskega inštituta.

SKLEPANJE POSEBNIH POGOĐB

Posebne pogodbe bosta obe stranki sklepli o proizvodnji in izvozu materiala, ki ga bosta razvili v sodelovanju, in o proizvodnji materiala, čigar tehniko bo ena pogodbenih strank odstopala drugi, kakor tudi o izmenjavi patentov in sporazumnem prijavljanju patentov. Prvo tako pogodbo sta obe stranki že sklenili glede 24 kanalskega brezžičnega tefelonskega sistema, ki ga bosta skupaj razvijali. Podobno pogodbo pripravljata za skupni razvoj 4 in 12 kanalskega sistema s tranzistorji namesto elektron in glede tehnike proizvodnje tranzistorjev ter drugih naprav na temelju polvodnikov, ki predstavljajo zadnjo besedo v sodobni elektronski tehniki.

Ze sklenjene pogodbe postavljajo Inštitut za elektrovezve pred nove velike naloge. Dosedanji nemajhni uspehi tega inštituta, ki se je naglo razvil iz skromnih začetkov, nam zagotavljajo, da bo enako uspešno izpolnil nove naloge. Seveda bo treba dati inštitutu na razpolago tudi potrebna sredstva. Danes mora kolektiv tega inštituta, ki zaposluje nad 800 ljudi, opravljati svoje delo v tesnih prostorih in provizornih stavbah na Linhartovi cesti, vrsta obratov in laboratorijev pa je raztresenih izven sedeža na desetih mestih v širokem področju Ljubljane. M. N.

II. KONFERENCA NACIONALNIH KOMISIJ UNESCO bo od 1. do 16. oktobra letos v Dubrovniku. Razpravljali bodo o dosedanjih izkušnjah, pobudah in načrtih evropskih nacionalnih komisij, o kulturnem sodelovanju med Vzhodom in Zahodom in o glavnih smernicah programa UNESCO za prihodnja leta. Konferenca se bo udeležilo več kot 120 delegatov iz 28 evropskih dežel.

VELIKE POPLAVE so nastale v Srbiji, zlasti ob izlivu Velike Morave, zaradi močnega deževja v drugi polovici maja. Najbolj so narasle Zahodna in Velika Morava ter pritok Velike Morave Jasenica. Ob Veliki Moravi je poplavljen okrog 25.000 ha zemlje. Pod vodo pa sta tudi dolini Sane in Une, kjer je poplavljen okrog 10.000 ha obdelovalne zemlje.

SOLE ZA IZPOPOLNJEVANJE TEHNIČNIH KADROV v industriji bi morali začeti ustanavljati čimprej, ker je nastalo zaradi pomanjkanja tehničnih kadrov v podjetjih protislovje med sedanjo stopnjo razvoja industrije in številom tehničnih kadrov. O tem so razpravljali na sestanku predstavnikov raznih industrijskih panog v Zvezni industrijski zbornici in sklenili ustanoviti komisijo, ki bo pripravila potrebne predloge.

ODLOK ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA, objavljen v Uradnem listu, določa, da se bodo učenci, ki so končali srednje šole za splošno izobrazbo (gimnazije), vpisovali na fakultete vseh univerz v državi brez slehernih omejitev. Izjema pa je moč na posameznih fakultetah, kjer se lahko vpisajo samo določeno število novih študentov, razpisati natečaje za vpis omejenega števila študentov.

ČLAN ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA SLAVKO KOMAR, ki je vodil jugoslovansko kmetijsko delegacijo v Italiji, se je včeraj vrnil v Beograd. V Rimu je imel razgovore s kmetijskim ministrom Colombom o sodelovanju Jugoslavije in Italije na področju kmetijstva.

POMLADNI DEŽ V MAKEDONIJI je po mnenju kmetijskih strokovnjakov zelo koristil vsem kmetijskim posevkom, hombažu, koruzi, sladkorni pesi in drugim. Če se bo naslednje dni vreme zboljšalo in bo posijalo sonce, je moč pričakovati, da bo letošnji donos marsikaterih kultur v Makedoniji rekorden. Če pa bo še naprej deževalo, utegnejo v nekaterih krajih republike nastati poplave, kar bi zelo prizadelo nekatere kmetijske rastline. Seveda pa je skoraj vsakodnevno deževje negativno vplivalo na nekatere povrtnine, ponekod pa tudi na žito. Tudi v Bosni in Hercegovini je bilo maja veliko dežja, kot že 50 let ne. Deževje pa ni zelo prizadelo posevkov.

Komunalna banka — osnovna bančna enota v komunih

Palič, 29. maja. V Paliču se je začela danes prva letna skupščina Zveze komunalnih bank in hranilnic Jugoslavije. Dopoldne in popoldne je delalo več komisij. Razpravljali so zlasti o vlogi komunalne banke v komunalnem sistemu ter o poslovanju mestnih in občinskih hranilnic.

Predstavniki komunalnih bank menijo, da so dozoreli vsi pogoji, da postanejo njihove ustanove osnovne bančne enote v komunih. Prek komunalnih bank bi morali okraj in občine mobilizirati vsa sredstva svojega področja. Z zakonskimi predpisi je področje komunalnih bank omejeno samo na gospodarske organizacije krajevnega značaja. Skupščina je izrazila mnenje, da za takšno omejitev ni razlogov, ker to nasprotuje družbenemu samoupravljanju.

Posebna komisija je proučevala delo mestnih in občinskih hranilnic, ki jih je v vsej državi devet. Te hranilnice imajo zdaj tri milijarde hranilnih vlog in dve milijardi prostih denarnih sredstev, ki so jih zbrale z lastnim prizadevanjem. Vzlic tako velikim uspehom pa je varčevanje pri nas še zmerom zanemarjeno. Sedanja organizacija bankarstva ne nudi ugodnih pogojev za večjo dejavnost v zbiranju prostih denarnih sredstev med prebivalstvom in v gospodarstvu. Zato varčevanje pri nas še ni doseglo predvojnega stopnje. Da bi varčevanje pospešili, so na skupščini predlagali, naj bi dobile hranilnice v našem bančnem sistemu večje pravice. J. P.

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so minulo soboto odprli sejem prometnih sredstev, ki si ga je ogledalo že več kot 20.000 ljudi. Na sliki: Dva avtobusa TAM v normalni in turistični izvedbi

MNENJA — KRITIKA — POLEMIKA

BIL BI ŽE SKRAJEN ČAS

Kdaj bomo dočakali preselitev podjetja »Soča«, ki naj zagotovi onkološki kliniki v Ljubljani nujno potreben življenjski prostor

Ze nekaj let so razmere na onkološki kliniki zaradi pretesnih prostorov naravnost obupne. Bolniki leže natrpani v sobah in po hodnikih, čestokrat morajo zavračati sprejem novih pacientov, veliko težav pa ima pri zdravljenju tudi zdravstveno osebje, saj le z ovirami izpolnjuje naloge v teh že skrajno neznoznih razmerah. Klinika in zdravstveni organi se strinjajo, da z ureditvijo razmer v ustanovi, ki zdravi eno najhujših bolezni — raka, ne bo moč čakati dotlej, da bodo zgrajena nova klinična poslopja, temveč, da je nujno treba oddelku pomagati že prej.

Naša javnost, bolniki onkološke klinike in vodstvo klinike že z nestrpnostjo pričakujejo, kdaj bo moč razširiti prostore za ta oddelek v bivši Sempeterški vojašnici, kar pa naj bi omogočila preselitev podjetja za ortopedske pripomočke »Soča«. Te prostore naj bi namreč zasedla onkološka klinika.

ZE PRED TREMI LETI JE BIL SKLENJENO, DA SE BO »SOČA« PRESELILA

Da, preselitev »Soče«! O tej preselitvi smo čuli prve glasove pred tremi leti in vse doslej so se morali na onkološkem oddelku zadovoljiti z obljubami in čakanjem.

Res je težko razumljivo, kako je mogoče, da se je načrt, ki naj bi zagotovil, da bi za rakom oboleni ljudje ležali, se zdravili, nekateri od njih tudi umirali v kolikor toliko znoznih razmerah, tako zavlekel. Sklep, naj bi se »Soča« preselila v prenovljeno stavbo nekdanjih skladišč Notranje uprave na Linhartovi cesti, je padel, kot že rečeno, pred tremi leti. Takrat je bila namreč določena lokacija za nova poslopja Zavoda za rehabilitacijo invalidov in v kratkem bo, kar smo že poročali, začel poslovati. Stavbo za podjetje »Soča« pa so začeli renovirati šele letos spomladi.

NOBENEGA ODLAŠANJA NE SME BITI VEC

Upravnik podjetja za ortopedske pripomočke pravi, da so začetki gradbenih del najbolj zdržali birokratski postopki ob dodeljevanju kreditov. Naj že bo tako ali drugače, z delom so začeli spomladi in »Megrad« je pri licitaciji sprejel rok 31. julija, ko naj bi bila možna selitev »Soče«. To bi bil skrajen čas za preselitev podjetja, kajti njegove dosedanje prostore bo treba za potrebe klinike še adaptirati,

kar bo vzelo nekaj mesecev časa. Denar za adaptacijo, 15 milijonov iz republiških sredstev in 12 milijonov iz sredstev klinike, je na razpolago, vendar pa jih ne bi mogli izrpati in onkološke klinike ne razširiti pred koncem leta, če se bo selitev »Soče« zavlekla. Upravnik »Soče« meni, da novo poslopje do postavljene roka bržkone ne bo dograjeno in da bo moč izvesti selitev morda šele konec avgusta ali v začetku septembra.

Vsekakor je na tem mestu umesten apel, da vsaj sedaj ne bi več delali težav za kredite, prav tako pa je čas, da postavimo resno besedo, naj bi podjetje »Soča« čimprej in ne šele septembra preselilo. Če to že ne bi bilo moč nenkrat, pa naj bi selitev izvedli vsaj postopoma. Tako bi, kot meni inženir Svetina, ki je pripravil načrte za adaptacijo v sedanjih prostorih Sempeterske vojašnice, lahko začeli s popravili, predvsem v traktu na dvorišču, nato pa bi postopoma popravili in uredili še ostale prostore. Le tako bo moč izrpati kredit, ki ga ima onkološka klinika namenjena za adaptacijo, in le tako bo moč v nekaj mesecih razširiti onkološko kliniko in olajšati trpljenje bolnikov, ki se zdravijo na tem oddelku.

M. N.

Bumerang

Glasilo Katoliške akcije »Il quotidiano« je letos 19. maja objavilo vest z naslovom: »Plemeniti protest hrvatske nadškofije: zvestoba Katoliški cerkvi na Hrvatskem.«

V uvodu »protesta« je rečeno: »Stirje hrvatski prelazi z njegove prevečenosti kardinalom Stepićem na čelu, so ob nedavnih bitnih podpisih listino, ki je več kot kolektivno pastirsko pismo. Gre za to, da opredelijo položaj, ki je postal za Katoliške cerkve na Hrvatskem mučen. Gre za to, da jasno, ki je hkrati tudi plemeniti protest, katerega objavljamo vsem v pouk.«

V nadaljnjem je objavljeno besedilno pismo, ki pravi, da izražajo omejeni hrvatske solidarnosti s Pavle-licem hrvatsko državo in opravljajo svoje sodelovanje z ustanovi in fakulteti. Nato se vrstijo podpisi in naslovi škofov s Stepićem kot »zagrebščim nadškofom« na čelu. Na koncu pa stoji:

»Datirano v Zagrebu 24. marca v letu Gospodovem 1945.«

Bržkone v analih časopisa »Il quotidiano« zlepa niso zaznamovali podobnega primera nepopolne brezvestnosti in malomarnosti. Čudimo se sprito dejstva, da ima glasilo Katoliške akcije — ki je glede na svoje naloge »avantgardistična organizacija« Katoliške cerkve — uredništvo, ki je na tako nizki poklicni ravni, da dopušta takšne napade, kakor je ta, ter da nima prav nobenega smisla za čas in prostor.

Datum pisma, objavljenega v listu »Il quotidiano«, se glasi 24. marca 1945. leta, kar priča o tem, da je bilo objavljeno v zadnjih mesecih nemško-italijanske vatalijske tvorbe »NDH«. Osvobodilne enote naše vojske so vkratkem v Zagreb 8. maja 1945.

Ves ta »protest« se torej nanaša na dobo, ko natančno pred dvajsetimi leti. Toda tokrat bi se lahko tudi stri-

njali s »katoliško akcijo« in njenim glasilom »Il quotidiano«, kar se čisto trditve, da je ta protest »v pouk vsem« in da »opredeljuje položaj, ki je postal za Katoliške cerkve na Hrvatskem mučen.«

Prav tako bi lahko rekli, da je lepo, konstruktivno in pohvalno, da je to ustasško obdobje — vsekakor najmrščnejše v novejši zgodovini Katoliške cerkve na Hrvatskem in v Evropi sploh — celo »Il quotidiano« ocenil s tolikšno širino in razumevanjem za nezgodovinska zgodovinska dejstva.

Zanimivo je, da skuša ta časnik kupčevati z »mrtnimi dušami«, pa tudi z naslovi, kajti nekateri izmed tistih, ki so to pismo podpisali, ne živijo več. Tako n. pr. Simrak, ki je umrl leta 1945, ko je bil objavljen ta dokument. Sarica pa tudi ni več v »njegovih škofiji«, ker je leta 1945 pod zaščito Nemcev in ustashev pobegnil v ustaško emigracijo, ki ga je privedla v Španjo in v beli svet. Kar pa se čisto Stepićem, prav tako ob času, ko je bila objavljena ta okrožnica, ni bil noben kardinal, marveč samo nadškof, kar je vsekakor nižji naslov od tistega, ki mu ga je Rim kasneje podaril.

Teško je verjeti, da »Il quotidiano« tolikanj podcenjuje svoje častite bralce in misli, da ne znajo ločiti niti let in datumov.

Podoba je, da je hotel »Il quotidiano« upoditi željami za in izpolniti navodila tistih, ki radi ribarjijo v kalnem. Če je tako, potem je to napravlilo zelo nespretno, tako da mora njegov članek kot bumerang tretiči po glavi tiste, ki so tako šolarico in nespretno izkoristili ta dokument iz leta 1945.

Posebno vprašanje je, komu, zakaj in čemu je bilo potrebno, da so iz vaticanskih predalov potegnili na dan ta brez preperelega arhivskega papirja brez vrednosti. Očitno je skušal »Il quotidiano« s tem, da je podtaknil leto 1957 — letu 1945, preslepti svetovno javnost.

ZP

Mezdne stavke v Grčiji

Atene, 29. maja (Tanjug). V severni Grčiji so danes stavkali vsi delavci in uslužbenci, ki terjajo povečanje plač za 30 %, večjo svobodo v delu sindikatov, sedemurni delavnik v industriji in ukinitve protidelavskih zakonov. V Solunu je bilo protestno zborovanje, na katerem se je zbralo, kakor poroča Generalna konfederacija dela, 30.000 delavcev. Pri tem so jih okrog 200 aretirali.

Do konca tedna se bodo pridružili stavki tudi delavci in uslužbenci ostalih grških mest in industrijskih centrov.

V nekaterih podjetjih in ustanovah v Atenah so delavci in uslužbenci stavkali že včeraj in jih tudi danes ni bilo na delo, čeprav naj bi bila včerajšnja stavka trajala samo 24 ur.

Minister za delo Burnias in vladni časniki so danes napadli Generalno konfederacijo dela, češ da je organizirala stavko zgolj zaradi osebnih ambicij njenih voditeljev.

FRANCIJA BREZ VLADE do socialističnega kongresa, ki bo v juniju

RENÉ PLEVEN JE ZBRAL POTREBNE INFORMACIJE

(Od našega stalnega dopisnika)

Pariz, 29. maja. René Pleven se je sinoči sestel z delegacijo socialistov in s predstavniki desnice. S tem je zaključil svojo informativno misijo. Danes je bil pri Cotyju in mu je poročal o njih ter stavil svoje predloge za ureditev krize, ki traja že sedem dni.

Nekdanji predsednik vlade si je prizadeval najti skupni imenovalec za vse mogoče smeri in tendence v parlamentu: izluščiti iz glavnih francoskih problemov in iz razlik v stališjih, ki jih imajo do njih »nacionalne stranke«, najprej tisto, kar jim je vsem skupno, glede ostalega pa kar najbolj mogoče zblizati njihova gledišča. Pokazalo pa se je, kar je bilo sicer opaziti tudi za Molletove vlade, da v alžirskem vprašanju dejansko ni bistvenih razlik med posameznimi skupinami. Kar zadeva finančna vpra-

šanja, pa se je zdaj pokazalo, da so neodvisni, ki so vrgli vladno prav zaradi financ, v glavnem za politiko, ki jo je uveljavljal Molletov finančni minister.

Glavne težave so v tem, kakšna naj bo in še bolj, kdo naj uveljavlja to politiko.

Na podlagi stališč posameznih skupin možnosti za naglo ureditev krize niso niti malo rožnate. Desnica noče vlade, katere predsednik je bil socialist ali natančneje Mollet. Socialisti nočejo vlade, katere predsednik ni socialist. Ljudski republikanci si ne belijo glave s tem, kdo bo predsednik, nočejo pa v nobeno vladno, v kateri ne bi bilo ne socialistov ne neodvisnih.

Skupni imenovalec za politiko prihodnje vlade je torej sodelovanje socialistov brez Molleta na čelu vlade. Ali bodo socialisti, ki se zdaj upirajo takšni formuli, z določenimi pogoji privolili v takšen izhod iz krize? Kaže, da smo trenutno priče dvoboju med Molletom in desnico, ki se pričkata za ugled. Mollet noče biti sam svoj naslednik, dokler ne nazne neodvisnih na plitvino: naj rešujejo krizo tisti, ki so jo izzvali! Neodvisni pa spet zavračajo Molleta, da jim ne bi očitali, da so krizo izzvali brez posebne potrebe. Sprejeti nočejo ne samo Molletove politike, marveč niti njega samega.

Koliko časa bo to trajalo? Odgovoriti na to vprašanje bi bilo zelo težavno, toda pomisliti

je treba, da imajo ključ položaja v rokah socialisti in da bodo imeli ti junija svoj kongres. Zato ni povsem izključeno, da Mollet na kongresu sprožil vprašanje sodelovanja socialistov v koalicijski vladi »nacionalnih strank«, v tem primeru pa bi se kriza zavlekla vse do konca prihodnjega meseca.

Stališče socialistov lahko napoti predsednika republike k temu, da že nočijo ali jutri pozove voditelje desnice, naj sestavijo novo vladno. Vodstvi neodvisnih in kmetov pa sta objavila, da bosta takšno ponudbo zavrnili. Praktične možnosti, da bi sprejeli tak poziv predsednika republike, so zato zelo majhne. Mandat bi zato lahko po vrsti dobili predstavniki klerikalcev in radikalov. Vodja stranke Demokratske unije René Pleven, ki mu je predsednik republike nočijo ponudil mandat za sestavo vlade, te ponudbe ni hotel sprejeti.

Bogdan Pešić

Danska zunanja politika

Kjebenhavn, 29. maja (DPA). Predsednik nove danske vlade Kristijan Hansen je danes v parlamentu izjavil, da bo nova vlada podprla sleherni prizadevanje za nadaljnje zboljšanje odnosov med Vzhodom in Zahodom. Hansen je dalje dejal, da v dosedanjih pogajanjih o sodobni oboživitvi danske vojske ni bilo govora o atomski oboživitvi. Če pa bi Danski tudi ponudili jedrsko orožje, je vlada mnenja, da »takšne ponudbe v sedanjih razmerah ne kaže sprejeti.«

Glavni temelji danske zunanje politike so še nadalje obveznosti v okviru OZN in Atlantske zveze. Danska bo kakor doslej sodelovala v Nordijskem svetu in v evropski gospodarski integraciji.

Izjemni ukrepi na Tajvanu

Tajpeh, 29. maja (Reuter). — Čangkajskove oblasti so danes prepovedale vse demonstracije, peticije in stavke na vsem področju Tajvana (Formoze). Prepovedi o prostem gibanju državljanov, ki so jo razglasili pred šestimi dnevi, je še zmeraj v veljavi razen za zdravnike, tuje in prodajalce zelenjave. Policijska ura traja od polnoči do šestih jutraj.

Vse važnejše položaje v Tajpehu je zasedlo vojaštvo treh divizij.

Azijska turneja Vorošilova

Vorošilov je že 15. aprila prispel v Peking, pred tremi dnevi pa je njegovo letalo pristalo v Ulan Batoru. Tam se je azijska turneja Vorošilova zaključila. Najdlje se je mudil na Kitajskem, nekaj dni pa je bil v gostih tudi pri predsedniku Indonezije Sukarnu. Po Aziji je potoval podolgi mesec. Imel je torej dosti priložnosti, da se je seznanil z velikimi gospodarskimi uspehi posameznih dežel, pa tudi z njihovimi potrebami, da vztrajajo v boju za ohranitev neodvisnosti, ter z njihovimi miroljubnimi težnjami.

Potovanje Vorošilova je logično in srečno nadaljevanje tistih prizadevanj sovjetskih državnikov, ki so zadnja leta z obiski in sprejemanjem gostov v Moskvi začeli novo in pomembno poglavje v zunanji politiki svoje dežele v splošno korist miru. Tako je bilo doseženo večje razumevanje in tesnejše sodelovanje med azijskim svetom in Sovjetsko zvezo. K temu je nedvomno prispevalo tudi to potovanje Vorošilova, na katerem je poudaril ideje o koristnosti mednarodnega sodelovanja in načela sovjetske zunanje politike.

Vorošilov je potoval po Aziji v času, ko si človeštvo na vso moč prizadeva, da bi se hitreje hodilo po že utrjen potih koeksistence, h katerim so zlasti azijske dežele z bandunjskimi

načeli mnogo prispevale. Zlasti je treba poudariti, da je potoval v času, ko javnost v Aziji čedalje odločneje zahteva, naj se postavi problem razorožitve in prepovedi jedrskih eksplozij na prvo mesto boja za vrnitev na pot mednarodnega zaupanja.

V središču potovanja Vorošilova je bil nedvomno obisk na Kitajskem. Temu obisku so na obah straneh prisojali izredno velik pomen, saj je šlo za največjo manifestacijo prijateljstva med obema deželama. Sodeč po obojestranskih izjavah se bo prijateljstvo med njima tudi v prihodnje razvijalo na še znani načelih — prijateljstva, orožju, vestranskega sodelovanja in medsebojne pomoči, kakor tudi na krepitvi solidarnosti znotraj »socialističnega tabora«.

Glede na uveljavljanje novih oblik in velika ideološka prizadevanja v notranjepolitičnem življenju Kitajske je zelo zanimiva in pomembna ugotovitev, izražena v skupnem poročilu, da so se sovjetski predstavniki prepričali, da KP Kitajske »zna najti pota in načine, primerne za specifične konkretne pogoje na Kitajskem za izgradnjo socializma. Poseben uspeh potovanja Vorošilova je vsekakor tudi v tem, da je Mao Ce Tung sprejel vabilo, da bo po sedmih letih znova potoval v Sovjetsko zvezo.

V. Teslić

Tri različne teze

Pariz, 29. maja (Reuter). Ameriški in francoski delegat v ožjem odboru razorožitvene komisije OZN Harold Stassen in Jules Moch sta prišla v Pariz in sta bila na današnjem sestanku stalnega sveta Atlantske zveze v Parizu. Pri tem sta seznanila stalni svet z razgovori v Londonu. Stassep je pojasnil tudi najpovejše ameriške predloge o razorožitvi, ki jih bo stavil v ožjem razorožitvenem odboru.

Na izrednem sestanku Sveta so prišle do izraza tri teze zahodnih držav o problemih razorožitve. V razpravi o Stassenovem poročilu je večina v Atlantski zvezi podprla njegova prizadevanja, italijanski in nemški predstavniki sta izrazila skrb glede usode evropskih držav, ki še nimajo jedrskega orožja, posamezni skandinavski delegati pa so obžalovali, da o tem vprašanju se zmemor razpravljajo zgolj v ožjem razorožitvenem odboru.

Stassen je izrazil prepričanje, da so dani razlogi za optimizem glede začasnih sporazumov o razorožitvi. ZDA so pripravljene proučiti sleherni novo varianto glavnih načrtov. Moch je menil, da je glavna pomanjkljivost ameriškega načrta v tem, da pred-

videva samo splošno prepoved proizvodnje atomskega orožja in da ima le negativen pomen za zahodnoevropske dežele. Nemški in italijanski delegat sta se strinjala z Mochom. Nemški delegat je zlasti vztrajal na tem, da je treba zmanjšati klasično obožitev, umakniti sovjetske čete iz Vzhodne Nemčije in vključiti problem nemške združitve v vmesne faze med pogodbami o razorožitvi.

Danski in norveški delegat sta v glavnih potezah podprla ameriške načrte, v ostalem pa poudarila, da bi se morala vzlic največji odgovornosti veseliti za razorožitev splošna debata o njej razvijati v čim širših forumih.

Z VSEH STRANI SVETA

DELNI UMIK S TAJVANA?

Washington, 29. maja (AP). Vojaške oblasti zdaj proučujejo možnost, da bi zmanjšali število civilnega in vojaškega osebja na Tajvanu (Formozi). V zunanjem ministertvu menijo, da je prebivalstvo Tajvana nezadovoljno, ker je na otoku preveč Američanov (19.000 vojakov, civilistov in članov njihovih družin).

IZ VOJAŠKIH RAZLOGOV

Washington, 29. maja (AFP). Načelnik generalnega štaba vojske general Maxwell Taylor je izjavil, da bodo v vojski uvedli metriki sistem namesto dosedanjega anglo-saksonskega (v jardi in miljah). Poveljstvo vojske se je odločilo za to, da bi olajšalo standardizacijo orožja z deželami, ki so članice Atlantske zveze. Omenjeno spremembo bodo uveljavili do 1. 1968.

RAKETE, LETALA IN RADARJI ZA ZAVEZNIKE

Washington, 29. maja (Reuter). Obratni minister Charles Wilson je v senatnem odboru za zunanje zadeve izjavil, da bodo kredite za vojaško pomoč, ki jih je zahtevala vlada, delno uporabili za to, da bodo posameznim zaveznikom dobavili usmerjevane rakete, letala in najnovejše aparate za radarje in komunikacijske sisteme.

DRUGA LETOŠNJA JEDRSKA EKSPLOZIJA V NEVADI

Nevada, 29. maja (AP). Komisija za jedrsko energijo je davi objavila, da so za danes napovedano drugo eksplozivno atomsko bombo v sedani seriji odložili na jutri. Včeraj je bila v Nevadi prva eksplozija, ki so jo zaradi neugodnega vremena odagali skoraj dva tedna.

MEHIKA

PROTEST PROTI JEDRSKIM EKSPLOZIJAM

Mexiko, 29. maja (AFP). Mehikiški fiziki so podpisali resolucijo proti je-

dskim eksplozijam. Med njimi sta tudi znana jedrska fizika dr. Carlos Fernandez in dr. Manuel Valarta, ki sta izjavila, da bodo jedrske eksplozije človeštvo »prizadevale neprepriljivo škodo«. »La Prensa«, ki danes objavlja resolucijo mehikiških fizikov, beleži, da je radioaktivno žarčenje spriče eksplozij v Nevadi neposredno nevarno ljudem v vsej severni Mehiki.

JAPONSKA

DEMONSTRACIJE PRED AMERIŠKO AMBASADO

Tokio, 29. maja (AP). Pred ameriškim veleposlanstvom v Tokiu so danes demonstrirali tokijski študentje, ki so zahtevali, naj ZDA opustijo preizkušanje jedrskih bomb v Nevadi. Delegacija študentov je izročila predstavniku veleposlanstva posebno petico. Oddelek japonske policije so morali zastražiti postopje veleposlanstva, da bi preprečili nered.

Prizorišče letošnjih britanskih jedrskih eksplozij leži sredi med koralskimi otoci na srednjem Pacifiku.

Analiza dogajanja na Blüžnjem vzhodu in napovedi o tem, kakšna bi bila lahko bodoča vloga ZDA, kakor to razlaga »Foreign Affairs«, je vsekakor izraz določenih premikov v politiki in diplomaciji te velesile. Zanimivo je dejstvo, da smatra članek za neogibno to, da si bo Washington »mazel roke z nekaterimi problemi, s katerimi so se dolgo časa spoprijemali Britanci«, s tem, da se formalno odpovedo Bagdadski zvezi zaradi njene skrajne nepriljubljenosti med Arabci, se nikakor ne bi radi odrekli tudi politiki, ki je spremljala njeno nastajanje in dolgotrajni obstoj. Ta politika pa je obstajala iz široke lestvice ponudb in deklaracij o pomoči in prijateljstvu najtesnejše povezava z bogatim programom uporabe sila, zadrževanja, vojaških koncentracij in pripravljanja notranjih zarot proti vsem tistim, ki so zavrnili to zvezo kot »ječo arabskih narodov«.

Kakor sklepamo iz časnika »Foreign Affairs«, se tudi ZDA zavedajo, da je zdaj na Blüžnjem vzhodu težko doseči »trdno vojaško pozicijo« — med Arabci. To se jim ni posredilo kljub številnim naporom vse od leta 1951 dalje, ko so lansirali blüžnjevhodni pakt, ki naj bi se mu formalno odpovedo Bagdadski zvezi zaradi njene skrajne nepriljubljenosti med Arabci. Zato so potem sklenili severni blüžnjevhodni pakt, prek kate-

KRIZA NA FLEET STREETU

Ali je moč združiti glasili dveh različnih strank, laburistične in liberalne? (OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

London, maja 29. — »Daily Herald« in »News Chronicle« sta prišla do zaključka, da lahko v neki meri dosežeta eno in drugo — če se združita. Njuna skupna naklada bi bila tedaj tretja po vrsti na britanskem trgu. Tako bi postalo oglašanje v novem časniku, ki bi se imenovalo »Chronicle Herald« ali »Herald News«, rentabilno za oglaševalce.

Edina večja ovira za njuno združitve je politične narave. »Daily Herald« je glasilo Laburistične stranke, 51 % njegovih delnic pa je v rokah kongresa Trade Unionov. »News Chronicle« pa v glavnem zastopa gledišča Liberalne stranke, ki je res da skupaj z laburisti v opoziciji proti konservativcem, toda še zdaleč nima enakih in tudi ne podobnih razlogov o številnih

glavnih političnih, družbenih in gospodarskih vprašanjih.

Propadanje malih časnikov, ki traja že nekaj časa in je zdaj že tako očitno, da da misliti, bi na koncu pustilo pri življenju samo velikane. Logičen izid gospodarskega boja za naklado, za bralce in oglašje bi bil, da bi ustanovili več monopolnih založniških podjetij, ki bi po monopolistični logiki dušili svobodo tiska.

Iz vrst laburistov je že slišati zaskrbljene glasove, da bo stranka izgubila vpliv na množice, če bo s kompromisom v novem, združenem časniku žrtvovala tudi le en sam del svoje politične smeri.

Če bi pa iz dogmatičnih razlogov zavrnili združitve teh dveh listov, bosta morala obadva v kratkem pustiti na cedilu svoje bralce.

K. Timotijević

»Daily Herald« in »News Chronicle« sta prišla do zaključka, da lahko v neki meri dosežeta eno in drugo — če se združita. Njuna skupna naklada bi bila tedaj tretja po vrsti na britanskem trgu. Tako bi postalo oglašanje v novem časniku, ki bi se imenovalo »Chronicle Herald« ali »Herald News«, rentabilno za oglaševalce.

Edina večja ovira za njuno združitve je politične narave. »Daily Herald« je glasilo Laburistične stranke, 51 % njegovih delnic pa je v rokah kongresa Trade Unionov. »News Chronicle« pa v glavnem zastopa gledišča Liberalne stranke, ki je res da skupaj z laburisti v opoziciji proti konservativcem, toda še zdaleč nima enakih in tudi ne podobnih razlogov o številnih

»Križa standarda« v tem primeru pomeni, da imajo možnosti za uspeh v boju za samoohranjo samo časniki, kakor so »Times«, »Manchester Guardian« in »Daily Telegraph« — resni, dostojanstveni, dolgočasni dnevnik, namenjeni intelektualski, družbeni in politični selitvi, ali pa senzacionalni, bulvarški časniki, ki v več milijonskih nakladah objavljajo kriminalne senzacije in na vsa mogoča čustva uglašene sličice, kakor »Daily Mirror« na levici in »Daily Express« na desnici.

Takšna časnika, ki se skušata za leta obdržati nekje v sredini, sta »Daily Herald« in »News Chronicle«. Njuna naklada je večja od naklade »elitnih« časnikov, toda dosti manjša od naklone »Mirrorja« ali »Expressa«. Njuni proizvajalni stroški so enaki kakor pri vseh ostalih. Toda dohodki od reklame in oglaševanja so neprimerno manjši.

Papir in tiskarska barva sta se tako podražila, da prodajajo zdaj časopise stvarno pod ceno Edino, kar rešuje izdajatelje, so velikanski dohodki, ki jih dobijo z oddajo časopisnega prostora oglaševalcem »v najem«.

BLOKOVSKI VETROVI V ARABSKIH PUŠCAVAH

Nilhe več ne more zanikati, da je bila nacionalizacija Sueskega prekopu zakonita, ne odredi Egiptu suverenostne pravice, da upravlja prekop, kakor tudi ne zanikati dejstva, da je dal Kairo že dosti poroštev in dokazov o tem, da bo spoštoval sprejete mednarodne obveznosti o svobodni, nemoteni plovi po njem. Še malo ni naključje, da so se britanske ladje — tankerji in druge tovarne ter potniške ladje — že mirno uvrstile v konvoje in da pod zanesljivim vodstvom pilotov egiptovske nacionalne družbe Sueskega prekopu namerenoto plovejo po vsem dobro znani in koristni poti, ki veže morja in oceane, dežele in celine.

To, da je Francija znova začela v Varnostnem svetu suško vprašanje, ki je zdavnaj ni več pereče, je bil vsekakor poskus umetnega oživiljanja spora, ki je že končan. Po vsem sodeč je ta poteza v najtesnejši zvezi z aprijskim dogodki v Jordaniji in kaže, da je dejansko del določene, dolgoročne politike, ki po raznih poteh in z raznimi sredstvi teži k enemu cilju: prepričati ali vsaj zavreti neustavljivi proces boja narodov na Blüžnjem vzhodu proti tujim nametnim vojskam, kovati ugled, ki ne more sprizniti za nezgodovinskih dejstvom, da Blüžnji vzhod nepreklicno pripada neodvisnim narodom tega področja. Velesile so se spustile v nevarno igro za ta del sveta. Na prizorišču boja nastajajo teorije »o prazninah«, ki naj bi jih potem, ko sta Velika Britanija in Francija izgubili neposredni vpliv, zapolnile ZDA kot vodilna zaledna velesila z namenom, da »Blüžnji vzhod ohranijo svobodnemu svetu«.

Znani ameriški časnik »Foreign Affairs« v svojem članku z naslovom »Od doktrine do politike na Blüžjem

ZDRAVKO PEČAR

Severni pas in petrolej

»vzhodu« povsem odkrito obravnava novi položaj v tem delu sveta ter skuša opredeliti najbolj nujne naloge ameriške politike.

Ko presloja sedanjí položaj na Blüžnjem vzhodu pravi, da so zanj značilni »vzmemirijavi sovjetski uspehi in pa to, da o britanski moči in ugledu skoraj ni več sledu«. Ko poudarja, da so se izjalovili prejšnji poskusi, da bi zgradili »pozicijo sil«, pravi list: »Prizadevanja v zadnjih letih so pokazala, kako jalovo je poskušati, da bi sestavili in uveljavili splošni načrt o obrambi Blüžnjega vzhoda, ko pa so krajevni pogoji tolikanj različni, ko se te dežele tako zelo branijo, da bi dovolile uporabljati potrebna oporišča, in ko imamo opraviti s toliko neurejenimi političnimi spopadi.«

Časnik omenja primere Turčije, Irana in Izraela, ki so pokazali svojo pripravljenost, da bi sodelovali z Zahodom in mu prepustili oporišča, ter v tej zvezi govori o »psihopatski občutljivosti« glede suverenosti drugih narodov na Blüžnjem vzhodu, se pravi Arabcev. Zanimiva je trditve v tem članku, da je postala Bagdadska zveza pretežko breme za Irak in da mu onemogoča ustvariti potencialne možnosti, da bi prevzel vodilno vlogo v dobrih delu arabskega sveta.

»Vetrovi arabskega nacionalizma močno pihajo... Ukazati jim, naj se poležejo, bi bilo zman. Frontalno napasti nacionalizem, kakor so storili Anglež in Francozi, bi bilo pogubno... Neogibni prvi korak je vsekakor doseči, da bi Arabci malo več zaupali ameriškim poslom, kovati ugled, ki smo si ga pridobili z našim stališčem do nedavne invazije na Egipt, toda obdržati potrebno pozicijo za pogaja-

na o posebnih sporazumih z njimi.« (Podčrtal Z. P.)

Pisec članka pravi, da je upanje Zahoda v tem, da »neprestano razlaga uradna in javna stališča, tako da bodo Arabci dobili vtis, da jih imamo za sebi enake in da pošteno in nepristransko ravnamo z njimi.« (Podčrtal Z. P.)

Prav v tem bi morala biti orientacija Eisenhowerjeve doktrine, ki ja po se nadalje, kakor priznava članek, karzi »čudni sklep, da ne prepusti mesta drugim zainteresiranim velesilam, da bi sodelovale kot aktivni partnerji... ZDA pa so videti kot samovarni policaj in patron Blüžnjega vzhoda.«

Potem list ugotavlja, da o britanski moči in ugledu na Blüžnjem vzhodu ni nobenega sledu več in poudarja, da tudi Francija ni več blüžnjevhodna velesila in da se ZDA, ko prevzemajo vlogo voditelja, ne smejo zavzemati za dostaj kompromitirano »skupno politiko«, marveč za ohranitev skupnih življenjskih koristi. V tej zvezi priporoča, naj bi se odrekle Bagdadski zvezi, ki so jo »spravile na svet ZDA«, ki pa velja zdaj na Blüžnjem vzhodu za »orođe Velike Britanije«. Bagdadsko kakor tudi prejšnjo Snaadbadsko zvezo iz leta 1937 je treba prepustiti pozabi.

»Vojaška in gospodarska pomoč lahko ustvari prijateljstvo med vladami in pomaga spraviti v tek kolese diplomacije« — to so pata Eisenhowerjeve doktrine, ZDA pa, ki so prevzele vodstvo Zahoda na Blüžnjem vzhodu, »si morajo mazati roke« z nekaterimi problemi, s katerimi so se dolgo časa spoprijemali Britanci. »Sklep, o tem, da je treba Blüžnji vzhod obdržati v svobodnem svetu« — v čemer je bistvo Eisenhowerjeve doktrine — bo obvisel v zraku, če ga ne bo navdajala vztraj-

rega so realizirali davno težnjo po tako imenovanem »severnem obrambnem pasu«, s katerim so Turčija, Iran in Pakistan povezani z Maniško zvezo. V ZDA se še danes nočejo odreci končnemu »strateškemu cilju« — da bi vteknili tudi Arabce v podobne vojaške zveze.

Gre tudi za gospodarske koristi. Medtem ko so bile leta 1945 ZDA udeležene samo z 8% v izkoriščanju nafte na Blüžnjem vzhodu, so zdaj udeležene skoraj s 60% in ta odstotek čedalje bolj narašča v njihov prtil. Politično zainteresiranost posameznih velesil na področju Blüžnjega vzhoda je moč kratko in malo meriti s sodi nafte.

Vse to priča o tem, da velesile nadaljujejo svojo politiko ostrega konkurenčnega boja na Blüžnjem vzhodu in da posamezne velesile še niso spoznale, da so narodi tega dela sveta aktivni činitelji, ne pa samo predmeti tujih politik. Niso še spoznale, da je povsem napak, če se tem narodom približujejo s starimi šablonami in merili, pa čeprav odetimi z nekajskimi leporečnim diplomatskim besednjakom, ki naj napravi »vtis, da imajo te ljudi in njihove skupnosti za sebi enake in enakopravne«.

Arabska renesansa se je tolikanj razmahnila, da bi bilo zares brezsmiselno verjeti, da bi je moč prebranje in emancipacijo teh narodov zaustaviti z nekajskimi umetniimi teorijami v stihu tistih, kakršne prek Foreign Affairs« priporočajo ameriški vladi.

Popolna nacionalna, politična in gospodarska emancipacija dežel na Blüžnjem vzhodu in posebej Arabcev — to je zahteva, ki je nima nihče več pravice spodbijati. Se več, napačno bi bilo, če bi verjeli, da ima kdo toliko moči, da bi lahko to zahtevu spodbil. Edina pot do ustalivne razmer v tem delu sveta je iskreno in nesebično prizadevanje, da bi pomagali tem narodom okreptiti njihovo gospodarsko in politično neodvisnost in jim kot enakopravnim činiteljem omogočiti, da sami urejajo zadeve v svojih državah in na ozemlju, na katerem živajo.

VELIK NAPREDEK JUGOSLOVANSKEGA LADJEDELNIŠTVA

Blizu 120 NOVIH LADIJ grade naše ladjedelnice

Do konca leta 1961 se bo domača pomorska mornarica povečala za okrog 410.000 ton nosilnosti

Naše ladjedelnice zdaj grade ali pa so naročile kakih 120 ladij raznih tipov in velikosti, pečidel za izvoz. Do leta 1961 bodo na podlagi že sklenjenih pogodb zgradili za izvoz namenjene ladje s skupno 510.000 ton nosilnosti, za domačo mornarico pa okrog 410.000 ton.

Tri največje ladjedelnice: »3. maj« na Reki, »Split« v Splitu in »Uljanik« v Pulju bodo imele do leta 1962 polne roke dela, da bodo lahko izpolnile vse sklenjene pogodbe.

manjša pa je pomorska mornarica: okrog 76% predvojne nosilnosti ladij. Zato so tudi izdatki v transport, ki jih plačujemo tujim družbam, precej veliki. Tuje ladje prevažajo povprečno

ZA 28% VEČJI BRUTO PRODUKT

Takšna dejavnost ladjedelništva je lani vplivala tudi na bruto produkt, ki se je v primerjavi z letom 1955 povečal za 28 odstotkov. V treh največjih ladjedelnicah se je povečalo celo za 34,1%, medtem ko je v proizvodnji ladijskih strojev nazadovano za 0,8%.

Najpomembnejši pa je uspeh velikih ladjedelnic, ker sodelujejo v več kot 75% skupne proizvodnje pomorskih ladjedelnic. Razpolagajo z najboljšo opremo, tako da imajo možnost, da delovna storilnost napreduje naravnost. To je med drugim razvidno tudi iz bilance lanskega potovanja.

Kakor je videti, so v velikih ladjedelnicah dosegli na 1000 din plačnega sklada brutoproduct, ki je dvakrat večji kot v manjših ladjedelnicah. Glede na osnovna sredstva je stvar sicer drugačna, ker so na prvem mestu majhne ladjedelnice, kar pa je pripisati njihovi slabi opremljenosti.

K veči storilnosti bo vsekakor prispevala tudi kooperacija, o kateri v našem ladjedelništvu v zadnjem času čedalje več govorijo.

Lani so bili v tej smeri doseženi prvi večji uspehi. Ladjedelnice so se bolj usmerile na nabavljanje opreme domače proizvodnje, industrija, ki jih preskrbuje, pa na specializacijo. Zdj ima ladjedelništvo specializirane tovarne, kakor n. pr. »Rikardo Benčić«, »Vulkan« in »Svetlost« na Reki, ki bolj ali manj serijsko proizvajajo razne ladijske naprave. Z ladjedelnicami sodelujejo tudi »Jugoturbina« iz Karlovca, »Ventilator« in »Ra-

de Končar« iz Zagreba ter druge tovarne.

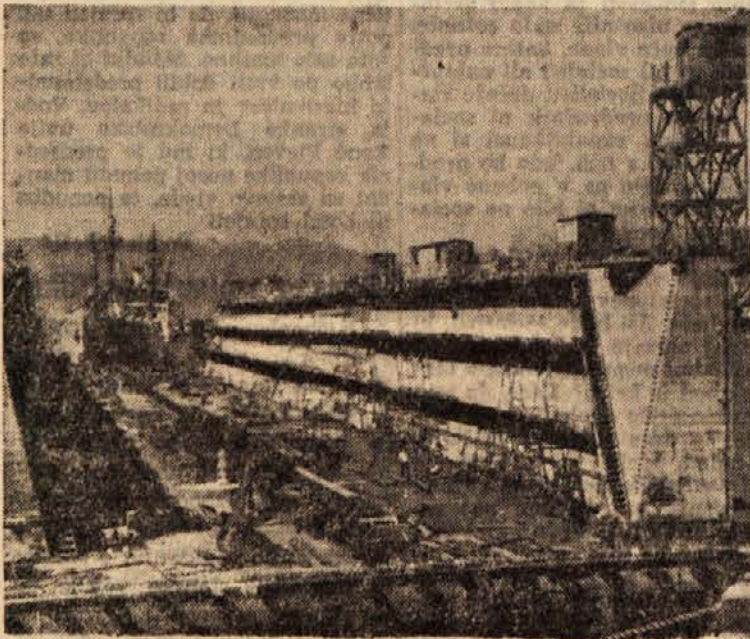
DVA PREDLOGA

Povpraševanje po ladjah še ne bo ponehalo. Sodiijo, da bodo imele velike ladjedelnice mnogo dela, že zdaj pa imajo za pet let dela. Srednje in majhne ladjedelnice pa se morajo še boriti s težavami, zlasti ladjedelnice, v katerih gradijo ladje iz lesa. Zato predstavniki ladjedelnic in pomorsko transportnih podjetij predlagajo, naj bi srednjim in manjšim podjetjem odobrili investicijske kredite in jim tako omogočili, da se preusmerijo na popravilo ladij, po čemer je v našem pomorskem gospodarstvu velika potreba. Velike ladjedelnice nerade sprejemajo takšna dela.

Predstavniki ladjedelnic so tudi predlagali, naj bi zaradi skupnega nastopanja na tujem trgu ustanovili nekakšno skupnost ladjedelnic. Ta skupnost bi proučevala vprašanja trga, sklepal bi pogodbe v tujini tudi za naše manjše ladjedelnice in zanje izvažala. S. T.

Za 40 milijonov dinarjev žab, kač in kuščarjev so izvozili

Izvozno podjetje »Jugoproduct« iz Zrenjanina je v prvih štirih mesecih tega leta izvozilo okrog 45.000 kg žab, želv, kač in kuščarjev v Francijo, Švico in Zahodno Nemčijo, in sicer v skupni vrednosti okrog 40 milijonov dinarjev. Te »specialitete« so dražje kot najboljša goveja meso. Ker je ta posel zelo donosen, zdaj v tem zrenjaninskem izvoznem podjetju razpravljajo o možnosti, da bi ustanovili farmo, na kateri bi gojili žabe.

Plavajoči dok za prekoceanske ladje v ladjedelnici »3. maj« na Reki.

VEČJE SODELOVANJE DOMAČE MORNARICE V PREVOZU

Naša blagovna menjava s tujino po morju se je po obsegu povečala za dva in polkrat v primerjavi z letom 1939. Znatno

dve tretjini blaga v našem prometu s tujino. To je najbolj razvidno iz lanske bilance. Čeprav je prevoz uvoženega blaga na domačih ladjah hinarastel za 23% v primerjavi s predlanskim letom, prevoz izvoženega blaga pa za 9%, smo vendar plačali tujim podjetjem za prevoz okrog 47 milijonov dolarjev.

Prejšnja leta in letos so dobila naša pomorska transportna podjetja znatne možnosti, da povečajo svoj plovni park. Lani je bil namreč odobren devizni kredit za dograditev 17 ladij (ladje gradijo s sredstvi, ki so jih dobili na drugem investicijskem natečaju), v začetku tega leta pa so bili odobreni krediti za izgradnjo nadaljnjih 15 ladij (na 10. natečaju). Razen tega so tudi sama podjetja iz lanskih sredstev naročila kakih deset ladij.

Ko bodo dograjene nove ladje, se bo položaj močno izboljšal, ker sodijo, da bo naša pomorska mornarica lahko prevozila leta 1961 približno polovico uvoznega in izvoznega blaga, čeprav bo naša in zunanje trgovinska menjava še nadalje stalno narasčala.

TUJI KUPCI

Veliko zanimanje tujih lastnikov ladij za naše ladje je pripisati na eni strani povečanemu povpraševanju po ladijskem prostoru na svetovnem trgu, na drugi strani pa temu, da naše ladje v ničemer ne zaostajajo za zahodnoevropskimi.

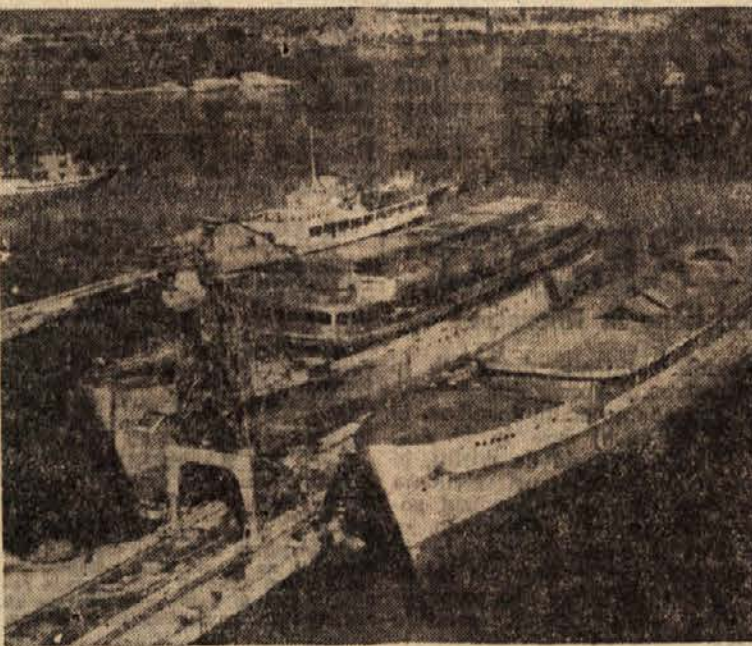
Na podlagi sklenjenih pogodb bodo naročene ladje, ki jih bodo dobavili v naslednjih petih letih, plule pod zastavami šestnajst dežel. Največ pod burmansko (10), švicarsko (9), poljsko (8) in britansko (8). Nato sledijo: ZDA in Danska — po 5 ladij, Panama in Liberija — po 3, Švedska, Norveška in Romunija — po 2 in Indija, Pakistan, Grčija, Bolgarija in Nemčija po 1 ladjo.

Republiški in okrajni skladi za kadre

Izdan je odlok o stopnjah prispevkov za leto 1957

Pred poldrugim mesecem smo dobili novo uredbo o skladih za kadre v gospodarstvu, s katero je bila izvedena decentralizacija teh skladov. Zdj se steka le 20% prispevkov v zvezni sklad, ostanek pa se deli na republiški sklad in okrajne sklade po ključu, ki ga predpiše republiški izvršni svet. Na temelju pooblastila iz te uredbe je izvršni svet LRS pravkar objavil odlok, po katerem pripada od 80 odstotnega deleža za republiški sklad in okrajne sklade na republiški sklad 30%, na okrajni sklad pa 50%. Poseben ključ je predpisan za trgovino in gostinstvo. Od prispevkov, ki jih plačajo trgovinske organizacije, pripada vseh 80% republiškemu skladu, od prispevkov, ki jih plačajo gostinske gospodarske organizacije in zasebna gostišča, pa pripada republiškemu 64% in okrajnemu skladu 16%

Hkrati je Zvezni izvršni svet izdal odlok o stopnjah prispevkov za kadre v letu 1957. Gospodarske organizacije, ki delijo skupni dohodek na temelju dohodka, plačujejo prispevek v odstotku zneska plač po osu in učniku v naslednjih stopnjah: industrija in zunanjetrgovinska podjetja 50%, podjetja PIT in plovnih podjetja 4%, železnice in rečni promet 3%, ladijska podjetja, mala obalna plovnica in eksploatacija gozdov 2%, turistične in ostale gospodarske organizacije pa 1%. Za gospodarske organizacije, ki delijo skupni dohodek (razen trgovinskih in gostinskih) so predpisani naslednji prispevki, ki se obvezujejo od zneska »rečnih« dohodkov delavcev: rudarstvo, mlinarska podjetja in podjetja za proizvodnjo gradbenega materiala 3%, gradbena in mon-

Del ladjedelnice v Splitu

EDEN IZMED PEREČIH PROBLEMOV ŠOLSTVA V POMURJU

KAKO POSPEŠITI GRADNJO ŠOL

Osnovno vprašanje, okrog katerega se sučejo vse razprave o reorganizaciji šolstva v Pomurju, je, kako pospešiti gradnjo šol. Sicer imajo tudi učiteljev premalo — toda ta težava zbledi v primerjavi s pomanjkanjem učilnic. Gorlički kraji, okrog ene tretjine Prekmurja, nimajo nobene uličje gimnazije samo zaradi tega, ker niso mogli dobiti prostorov za učilnice.

Bivališča otrok niso tako raztresena, da ne bi mogli ustanoviti osemletke, če bi imeli učilnice. To

šajo samo za eno opremljeno učilnico okrog 10 milijonov dinarjev. Šola s štirimi učilnicami, ki bi bila za pouk osemletke v izmenli, velja torej okrog 40 milijonov dinarjev, kar je več kot znaša celotni proračun nekaterih občin. Občine torej ne morejo graditi same.

Sklad bi moral imeti redne, ne premajhne dohodke, kot jih imajo drugi: stanovanjski, gozdni in cestni sklad. Od kod bi se sredstva stekala, bi bilo treba se proučiti. Toda možnost za zbiranje sredstev bi morali najti, če so jih našli za druge, nič bolj nujne sklade. Drugače bodo imeli

SAMO PRIPRAVLJENOST LJUDI JE PREMALO

Ljudje bi radi gradili šole in so pripravljene pomagati. Pogosto prihajajo na Svet za šolstvo pri Okrajnem ljudskem odboru Murska Sobota s prošnjo: pomagajte nam, pripravili smo že mnogo gradiva! V Turnišču so že pred leti izdelali opeko za šolo ter navozili pesek in gramoz, sedaj pa morajo ugotoviti, ali ne bi spremenili še drugih gostilniških prostorov v šolske učilnice — v eni gostilni namreč že imajo pouk, ker so jim šolo med vojno porušili. Tudi v Bakovcih so pripravili opeko in nekaj drugega gradiva. V Kobližu so pred kratkim pripravili za šolo gradbeni les. Tudi v drugih krajih pripravljajo, čeprav bolj počasi.

SKLAD ZA GRADNJO ŠOL

Če prebivalci prispevajo za nekaj milijonov dinarjev gradbenih potrebščin in prostovoljnega dela, še ne morejo začeti graditi šole. To je komaj delček vseh gradbenih stroškov, ki zna-

GOSPODARSKE vesti

● Potrošniška komisija za nakup avtomobilov. — Z nedavno sprejeto uredbo o dajanju potrošniških posojil je bilo določeno, da se potrošniški krediti za nabavo industrijskega blaga lahko dajejo z odplačilnim rokom do največ šest let. Na temelju pooblastila iz te uredbe je zdaj Narodna banka izdala navodilo o pogojih za dajanje potrošniških posojil za nabavo potniških avtomobilov. Ti krediti se dajejo, kakor določa navodilo, zdaj na pet let (obrestna mera je bila še prej določena s 4%), in sicer osebam, ki so navedene v 3. členu uredbe o dajanju potrošniških kreditov: to so redno zaposleni delavci in uslužbenci, upokojenci in invalidi, osebe prostih poklicev, ki so socialno zavarovane (zdravniki, književniki, umetniki, odvetniki itd.), lastniki privatnih obrtnih delavnic ter podoficiri in uslužbenci JLA. Po odobritvi kredita mora koristnik obvezno politični v gotovini najmanj 15% od zneska odobrenega kredita.

● Na ekspanzijski proghi potniških ladij je uveden poseben dodatek. — Zvezni sekretar za promet in zveze je dopolnil odredbo o prevoznih tarifah za pomorski promet z dodatnim predpisom, po katerem se za prevoz z ladjami, ki vozijo na glavnih ekspansijskih progah, plača poleg redne cene, še dodatek 500 din na glede na razred in relacijo. Veljavni postupi pa se nanašajo tudi na ta dodatek.

● Značilna nemška statistika o lastnikih motornih koles — skuterjev. Kakor v ostalih evropskih državah zavzemajo tudi v Nemčiji skuterji poleg mopredov vodilno mesto med motornimi kolesi. Zahodnonemški inštitut za demoskopijo je nedavno po metodi reprezentativnega vzorca zbral podatke o lastnikih teh skuterjev. Zanimiva je zlasti ugotovitev, da je bilo lani od kupcev teh vozil 70% takih, ki so si prvič nabavili motorno vozilo, 70% kupcev je pripadalo starostni skupini do 30 let; med najmlajše je bilo 88% delavcev in 30% nameštencev in uradnikov; 71% lastnikov je izjavilo, da dajejo prednost vozilu, ki troši malo benzina, četudi ne doseže vrhunskih hitrosti. Le 21% lastnikov skuterjev si je nabavilo vozilo zgolj za zabavo, 64% pa se z vozilom redno vozi na delo.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Strokovnjaki in razvoj kmetijstva

Na letnem občnem zboru Glavne zadrudne zveze je več diskutantov govorilo tudi o vzgoji in razporeditvi kmetijskih strokovnjakov. Glavna ugotovitev pa je bila, da je študij na naših visokih šolah predolg, ker traja tudi do 7 let. To je sicer krivda naše šolske ureditve, ki sloni na stari jugoslovanski ureditvi. Se več: vedno smo več dajali za šolanje v višjih šolah kot v nižjih. Zato je tudi v našem šolstvu nasploh prišlo do kaj nenormalnega razvoja. Na rečnih osnovnih in srednjih šolah smo zgradili velikansko starbo visokih šol in inštitutov. Tega si še neprimerno bogatejše države, kot je naša, ne morejo privoščiti.

Na letnem občnem zboru Glavne zadrudne zveze je več diskutantov govorilo tudi o vzgoji in razporeditvi kmetijskih strokovnjakov. Glavna ugotovitev pa je bila, da je študij na naših visokih šolah predolg, ker traja tudi do 7 let. To je sicer krivda naše šolske ureditve, ki sloni na stari jugoslovanski ureditvi. Se več: vedno smo več dajali za šolanje v višjih šolah kot v nižjih. Zato je tudi v našem šolstvu nasploh prišlo do kaj nenormalnega razvoja. Na rečnih osnovnih in srednjih šolah smo zgradili velikansko starbo visokih šol in inštitutov. Tega si še neprimerno bogatejše države, kot je naša, ne morejo privoščiti.

4500 ha ZEMLJE NA ENEGA STROKOVNJAKA
Naša agronomska fakulteta nam daje zdaj povprečno letno po 25 novih agronomov, srednja kmetijska šola pa okrog 80 kmetijskih tehnikov. Od kmetijskih strokovnjakov je v Sloveniji zaposlenih 38% v zadrudni pospeševalni službi in zadrudnih podjetjih, v upravni službi 13%, v šolstvu 10%, v inštitutih 9%, na drugih mestih pa 28%. Če primerjamo te številke in teritorialno razporeditev službenih mest, lahko ugotovimo, da na enega kmetijskega strokovnjaka odpade nad 4500 hektarov zemlje, v posameznih okrajih pa celo 8500 ha, na državnih posestvih 150 ha. Ker kmetijskih strokovnjakov primanjkuje, je večina njih zaposlena pri okrajnih in poslovnih zvezah, pri kmetijskih zadrudih pa samo 6%. To pomeni, da je najmanj strokovnjakov zaposlenih prav v kmetijskih zadrudih, kjer se kmetijski strokovnjak najlaže približa kmetijski proizvodnji in najuspešneje rešuje proizvodne probleme in posega v reševanje družbenih odnosov o kmetijstvu.

Na enega agronoma odpadeta dva ali trije tehniki. Preveč mladih ljudi je zaposlenih v inšpekciji, starejši pa so predvsem zaposleni v šolah in na kmetijskih posestvih. Se hujsje je razmerje med zaostalimi predeli, kjer je zaposlenih le 5% kmetijskih strokovnjakov, in razvitejšimi predeli, kjer jih je 89%. Vse to terja sistematičnega reševanja vzgoje kmetijskega kadra. Prav tako je treba pa tudi misliti na njegovo pravilno razporeditev po posameznih krajih.

PRAKTIČNI AGRONOMI SO NAM POTREBNI
To vprašanje pa bo treba reševati s pritegnitvijo vseh političnih in oblastvenih forumov, ker same zadrudne organizacije temu niso kos. Najprej bi bilo treba urediti vprašanje visoke šole. Tu, kakor smo že omenili, traja študij povprečno 6 let, namesto da bi študirali štiri leta. Prav zaradi tako obširnega študija

Števede je s tem v zvezi treba urediti tudi delovne pogoje za mlade agronome, ker se bodo sicer tudi v prihodnje, kakor so se doslej, izogibali službenih mest v zapuščenih krajih ter se zaposlovali raje v mestih in na bolj urejenih kmetijskih posestvih. Drugi način, kako priti do strokovnjakov, so štipendije. Nekateri zadrudne zveze so si s štipendiranjem že zagotovile določeno število agronomov in tehnikov.

TUDI UPRAVNI KADER
Na drugi strani pa smo lahko prepričani, da sami kmetijski strokovnjaki ne morejo povsem zadostiti potrebam v razvojnih težnjah v našem kmetijstvu. Treba je pridobiti zadostno število izsolanih knjigovodij, upravnikov in podobno. Tudi tu se kmetijske zadrudne nekako bojijo, da bi štipendirale dijake, ki bi po štirih letih šolanja lahko delali v njihovi zadrudi. Neprimerno važnejše pa je šolanje osnovnega kmetijskega kadra, to je kmetov-zadrudnikov samih. Vse doslej smo imeli pogoje, da so se šolali v nižjih kmetijskih šolah dijaki, ki so kakorkoli na drugih šolah odpojevali. Razumljivo je, da taki ljudje niso imeli veselja do kmetijstva. Dejstvo, da se je največ teh zaposlilo v raznih upravnih poslih in da se jih je le 10% vrnilo na kmetije, dovolj zgovorno pričra o neukčnosti takega šolanja. Prav kadri iz nižjih kmetijskih šol morajo postati osnovni kadri v našem kmetijstvu in zadrudništvu. To so tisti ljudje, ki bodo postali ne samo dobri kmetje in zadrudniki, pač pa tudi vodje raznih pospeševalnih odsekov pri kmetijskih zadrudih in podobno.

Na koncu naj omenimo še veliko vlogo kmetijsko-gospodarskih šol. Tudi na zadnjem občnem zboru so vendarlii potrebo po pomnožitvi teh šol. Na drugi strani so prav tako važni tudi razni strokovni tečajni seminarji. St.

NAPAKE SE RADE MASČUJEJO

V Pomurju 150 ton neprodane inkarnatke

Pomurje je največji pridelovalec inkarnatke v državi, zato si je že tudi pridobilo zasluženi sloves — ne samo med domačimi odjemalci, marveč tudi v tujini, saj je znano, da izvozimo okrog 80 odstotkov pridelanega semena v inozemstvo, največ v sicer zahtevno Nemčijo.

Inkarnatka je rastlina, ki prinaša pridelovalcem obilne koristi — ne samo, da jo lahko uporabljajo za zeleno gnojenje, marveč ima, kot že rečeno, tudi njeno seme prav dobro ceno na trgu. Kmetovalcem prinaša pravzaprav prvi dohodek v gospodarskem letu.

Lani so v Pomurju pridelali 350.000 kg semena inkarnatke v vrednosti 63 milijonov dinarjev, kar je že velik uspeh, zlasti če upoštevamo, da so se postopno odkopali do njega. Pridelovanje inkarnatke se je razširilo v pokrajini predvsem po zaslugi semenske službe in pa zaradi ugodnih cen njenemu semenu.

Lanske napake pri odkupu semena inkarnatke pa resno opozarjajo pridelovalce in odkupna podjetja, da je potrebno veliko

bolj skrbeti za kakovost pridelka. Zaradi tega, ker so pridelovali in odkupovali kakovostno dvomljivo seme, se je namreč zgodilo, da vsega lanskega pridelka niso mogli vnovčiti in jim je ostalo na zalogi še 150 tisoč kg neprodanega blaga, ki leži v skladiščih kmetijskih zadrug in odkupnih podjetij.

Nekaj so krivi pridelovalci, največ pa kmetijske zadruge in odkupna podjetja, ki so prevzemala slabo seme, ga nepravilno skladiščila in premalo skrbela zanj. Tako so posamezni kmetovalci pridelali seme preveč temne barve, pomešano s semenom oljne in divje repice, deteljo so nepravilno in malomarno pospravljali, slabo so opravili luščenje semena in ga ponekod hranili v vrečah v zatohlih in vlažnih prostorih, zaradi česar je pridobilo preveč vlage, zgubilo lepo naravno barvo in kaljivost. Odkupovalci pa so prevzemali tako slabo semensko blago in z njim tudi sami nepravilno manipulirali; zgodilo se je celo, da so slabo seme mešali z dobrim in tako pokvarili vse skupaj. Lov za dobičkom je prinesel tudi nelegalno konkurenco med odkupovalci in neupravičeno navijanje cen. Neke podjetje, ki nima s semensko službo nič skupnega, je prevzemalo slabo blago in ga preplačevalo, ko pa so zaradi tega nastale težave, se je enostavno umaknilo s trga.

Večja kakovost inkarnatkega semena je letos edini pogoj, če hoče pokrajina ob Muri še naprej obdržati sloves najboljšega pridelovalca in si pridobivati od tega dohodka, ki niso ravno majhni in jih tudi zelo potrebuje. To velja tako za pridelovalce kot odkupovalce semena.

Letos bodo predvidoma odkupili omejeno količino semena; okrog 150 ton, razen če ne bo povpraševanje večje spričo neugodnih vremenskih razmer in nekaterih evropskih dežel. Letos bo veljal kg inkarnatkega semena najmanj 110 dinarjev. Kmetijski strokovnjaki pa se zavzemajo za to, da bi odkup pridelka prevzelo samo eno združeno trgovsko podjetje v okraju, da bi odkupovalci načrtno in pod nadzorstvom okrajne semenske službe, kar bo najboljše jamstvo, da se lanske slabosti ne bodo več ponovile.

Letos šest plemenskih sejmov v Pomurju

Na pobudo odbora za živinorejo pri Okrajni zadrugi zvezi v M. Soboti so se letos v Pomurju odločili za šest plemenskih sejmov. Dva pomladanska sejma sta že bila, eden bo še julija, trije pa v jeseni.

Ze na dosedanjih sejmih so se lahko prepričali, da je živinoreja močno napredovala v pokrajini, zlasti še, kar zadeva kakovost goved. Na sejmu za krave in telice je bilo od 61 prignanih živali ocenjenih 48 glav v Ila in IIIa razred, pa tudi njihova molznost je prav dobra, saj je 28 prignanih živali dalo na leto 3000 in še več mleka, 45 prignanih krav in telic so pro-

OKRAJNI ODBOR SZDL PTUJ JE OBRAVNAVAL

Združitev ptujskega okraja z mariborskim

Ptuj, 29. maja. Danes dopoldne se je v Ptuj sestal okrajni odbor Socialistične zveze in v večurni razprava osvojil stališče, da se ptujski okraj združi z mariborskim. Za združitev z Mariborom govore številni ekonomski in politični činitelji. Maribor je močno industrijsko središče, na katero je vezanega veliko število delavstva iz Ptuja. Po drugi strani pa je ptujski okraj za Maribor bogato kmetijsko zaledje.

O tej združitvi so že dije razpravljala politična vodstva obeh okrajev, zadnji čas pa tudi širši krog ljudi. Obstalo je jasno, da okrajna administracija v Ptuj ni več neobhodno potrebna. Z ukinitvijo le-te se bodo pristojnosti obeh povečale, kar bo nedvomno vplivalo na njih hitrejši razvoj. Tako je bojazen nekaterih, da bo združitev z Mariborom pomenila za ptujski okraj gospodarski udarec, brez osnove. —mr.

IZ SKICIRKE

»Škoda, da ni bil cowboy...«

Otroci so se vračali v Dom v dolgem gosjem redu. »Bum!« zakriči otrok v prvi vrsti spreveda in dregne soseda z zravnanim kazalcem. »Drejc, ti si mrtev. Pádi, če ti rečem...«

»Tjho, Tonček! Ali-baba poslušaj. Streljali se bomo raje jutri na vrtu. Reci cowboyu Destriju in Zelezni pesti, naj zbereta svoje...« zašepeče Drejče.

»Za kaj se bomo streljali jutri? Za zemljo?«

»Za zemljo smo se že v nedeljo. Za ženske bi se...«

Vzgojiteljica prihti vsa zaskrbljena na čelo spreveda: »Hitro čez cesto, otroci, da vas ne bo avto. Hitreje, Drejče...«

»Hitreje, Drejče,« posmehljivo oponese otrok vzgojiteljico. »Za Ali-babo se že ne bomo streljali. Jaz bi že ne umrl zanjo...«

»Za babe se res ne splača,« zamišljeno sesa palec Tonček. »Cowboy ne umre kar tako... Kako je umrl tvoj oče, Drejče?«

»Moj oče ni bil cowboy,« rahlo zardi Drejče. »Pri partizanih je padel. Kaj jaz vem kako.«

»Škoda! Zakaj je pa padel?«

»Kaj jaz vem zakaj. Nemci so ga ustrelili. Tako so rekli v vasi ljudje. Pusti me na miru,« zardeva Drejče.

»Škoda, da ni bil tvoj oče cowboy,« vzdihne Tonček.

»Bum, bum... Kako bi padali Nemci!«

Iz zabojčka za municijo je človek v zasedi vzel zadnjo rešto nabojev in jo spojil z razgretim šarcom. Prej, preden je prek mušice na cevi pogledal zelene postave, ki so spretno poskakovale prek travnika bliže in bliže, je obrnil svojega pomočnika na hrbet. Izpbd zamaščene kape s peterokrako zvezdo je Hribarjevemu Francetu še zmerom polzele kri.

To je konec, je zamrmral človek za šarcom. — V vajinih rokalah je 50 ranjencev — je rekel komandant bolnišnice. Zato: do konca!

Z vsemi prsti žilave levice je človek za šarcom oklenil cev razgretega mitraljeza, s kazalcem ranjene desnice pa je začel pošiljati v kratkih presledkih krogle na travnik v dolino.

Sele potem, ko človeku mitraljez ni več hotel trepetati v rokalah, je rekel: — ubogi Drejče!

Nato je potegnil vroče železo k sebi in z vso močjo izvlekel ježek na črni, na drobno nasekan bombi.

»Le kaj si vidva vedno šepetača?« je vprašala vzgojiteljica otroka.

»Nič!« je rekel Tonček.

»Nič!« je rekel Drejče.

»Če bosta spet skuhalo kakšno hudobijo, ne bosta smela drugič v kino. Pazita se!«

»Ali-baba je sitna,« je prišepnil Tonček Drejču.

»Prava reč. Reci Destriju in Zelezni pesti za jutri. Ob treh za koprivami. Naj pridejo vsa plemena Komančev in cowboyi 16. farne. Pazi — Ali-baba spet škili sem...«

Stanko Rog

»Dežela smehljaja« na ljutomerskem odru

Član kulturno-umetniških sekcij (dramske, pevске in glahbene) Ljutomerskega DFD »Svoboda« so nastudirali Loharjevo opereto »Dežela smehljaja« in se prvič predstavili 19. maja zvečer domačemu občinstvu v nabito polni dvorani Doma kulture.

Ljutomerčani so gledali zadnjo opereto pred devetnajstimi leti, zato so tokratno uprizoritev »Dežela smehljaja« sprejeli še s posebnim navdušenjem in zadoščenjem. Na premieri je bilo izredno toplo vzdušje med nastopajočimi in gledalci; slednji so pevec in igralce nagradili s aplavzom za vask uspeh na odskih deskah. Uspehov pa ni bilo malo, saj so nastopajoči prav dobro odigrali svoje vloge, zlasti še, če upoštevamo amaterski ambient in težave, ki so jih imeli, preden so lahko stopili pred svoje občinstvo. Kot gost je nastopil Rudolf Ejubič, član Narodnega gledališča iz Varadina in s svojo partnerico Milko Serženovo zelo uspešno odpel in odigral glavno vlogo. Presenetila je tudi mlada igralnica Vika Terbežanova in z dobro podano igro očarala gledalce. Sleer pa je bil uspešen ves nastopajoči kolektiv, vključno s pomlajanim orkestrom, ki ga je vodil August Loparnik. Opereto je režirala domaćinka Julka Bežakova.

Opereta »Dežela smehljaja« bo prav gotovo doživela še več uprizoritev na domačem odru, predvsem še v času praznovanja 1. občinskega praznika, prav pa bi bilo, da bi z njo gostovali tudi v drugih večjih krajih Pomurja, saj si umetniško delo in nastopajoči ansambel to tudi zaslužijo.

Loharjeva opereta »Dežela smehljaja« — prizor z odra v Ljutomeru

Načrtna vzgoja delavk v »Metki«

V mehanični tkalnici »Metka« v Celju se prav gotovo lahko pohvalijo s tem, da je postala strokovna in splošna vzgoja delavk načrtna. Kajti le tako imajo številne delavke možnost pridobiti si potrebno splošno znanje in tudi ustrezno kvalifikacijo na delovnem mestu. Če upoštevamo, da je v obratih blizu 500 delavk, a izmed teh precejšnje število nima ustrezne kvalifikacije, je nedvomno sedanja oblika vzgoje najbolj ustrezna.

Najprej je 46 tkalk obiskovalo tri in pol mesečni strokovni in teoretični tečaj. Po spoznanju z Obrtno zbornico so vse opravile teoretični in praktični izpit ter tako postale kvalificirane. Da bi se delavke laže uveljavljale na različnih področjih dejavnosti, so tu priredili seminar, ki je trajal od januarja do aprila. Poljudna predavanja o najrazličnejših temah je povprečno obi-

skovalo 60 delavk. To je bila koristna osnova za vse tiste, ki so se vključile v večerno delavsko šolo.

V večerno delavsko šolo, ki jo je pripravila »Svoboda« Celje, se je iz »Metke« vpisalo 22 ljudi, 19 žensk ter trije moški. To so bili predvsem mlajši, ki nimajo ustrezne splošne izobrazbe in si zato tudi ne morejo pridobiti strokovnih kvalifikacij. Vsi so delali v »Metki« po tri leta. Nekvalificiranim tekstilnim delavkam je po končanem I. letniku delavske šole podjetje priznalo polkvalifikacijo.

Ker je zanimanje za delavsko šolo čedalje večje, bo podjetje tudi v bodoče nadaljevalo s tako prakso. Razen tega skrbijo v »Metki« tudi za razna predavanja. Le-teh je bilo v zadnjem času kar 11.

Kot drugod, tako tudi v mehanični tkalnici z zadovoljstvom sprejemajo predlog, ki predvideva izpopolnitev učnega programa v večerni delavski šoli. Le-ta naj bi bil skozi vsa tri leta tako zaokrožen, da bi obiskovalci dobili potrebno splošno znanje. Polkvalificirani naj bi imeli možnost opraviti izpit v podjetju za kvalificiranega delavca določene stroke. K.

Naročajte, kupujte in širite ljudsko revijo Prešernove družbe »OBZORNIK«!

BLED:

Minulo nedeljo so mladinci odbora predvojaške vzgoje z Bleda zaključili 14-dnevno taborjenje na Pokljuki. Vseh 84 pripadnikov te vojaške enote je uspešno opravilo teoretične izpite. Pripravili so tudi številne praktične vaje, s katerimi so dosegli precejšnjo izuzetnost. To so tudi dokazali s svojim nastopom s svečanem sprevedu ob Dnevu mladosti.

BOCNA:

Aktiv mladih združnikov v Bočni si je zadal na svojem rednem obnem zboru precej nalog, ki jih bodo mladi združniki reševali skupno in individualno. Med skupne naloge so si med drugim tudi zadali, da bodo v mesecu juniju organizirali tekmo koscev, v jeseni pa kmetijsko razstavo. Dekleta si želijo, da bi se v zimskem času organizirali kuharski in krojni tečaj, a zdaj pa tekmujejo. Katera bo imela lepši in bolj vzorno urejen vrt. Dvodnevne ekskurzije, ki jo je organiziral Aktiv mladih združnikov v začetku maja v Maribor, se je udeležilo 32 članov aktiva. Ob tej priložnosti so si ogledali Mariborsko tovarno poljedelskih strojev, Tekstilno tovarno, Tovarno dušika Ruše, elektrarno Mariborski otok, Srednjo kmetijsko šolo in še druge zanimivosti mesta. Takih ekskurzij si člani želijo še več, a žal jih letos zaradi denarja ne bodo mogli več organizirati. —e

OLIMELJ:

V odmaknjem kraju Olimlju pri Podčetrku so pionirji na šoli ustanovili združbo. Pred letom so imeli ustanovni občni zbor, na katerem so si iz svojih vrst izvolili vodstvo. Ustanovitev združbe jim je narekovala potreba po šolskih potrebščinah, ki so jih lahko nabavljali le v Podčetrku. Vsak član je prispeval skromen delež 20 din in s tem osnovnim kapitalom

so začeli poslovati. Nabavili so svinčnike, zvezke, peresa, radirke, ki so jih dobili v višini osmih milijonov za KZ Podčetrtek. Pred dnevi pa so imeli ob zaključku prvega poslovnega leta občni zbor. Ugotovili so, da je njihov pionirski združni odbor dobro deloval, saj je imela zadruga ob 8020 din prometa 215 din dobička. Namen za druge, so poudarili na občnem zboru, pa ni bil le nabavljanje šolskih potrebščin, temveč tudi to, da se bodo pionirji spoznali z vodenjem in z delom združ sploh. V nov odbor pa so izvolili tudi odkupnega referenta, ker posebno med počitnicami nameravajo preumeriti združno delo tudi v odkup. Odkupovali bodo zdravilna zelišča, odpadke in podobno, kar pionirji nabirajo, ter to skupno predarovali naprej. Želimo odboru, v katerem so vključeni pionirji, da bi uspešno izvrševali naloge, ki jim jih je poveril pionirski zbor, kot njihov najvišji forum!

PAKA:

V več kilometrov oddaljeni vasi od Velenja v Paškem Kozjaku že nekaj let pogrešajo šolsko poslopje. Šolska mladina se mora stiskati v eni sami sobi, ki je majhna in v privatni hiši. Letos je občina Soštanj odobrila kredit v višini osmih milijonov za gradnjo osnovne šole. Sklepe so prebrali z veseljem sprejeli. Na sestankih pa so tudi sklenili, da bodo sami zbrali raznega materiala za dva milijona dinarjev. Posamezniki so sklenili navoziti pesek, drugi spet drug material. Vsi si želijo, da bi pričeli čimprej graditi šolo. Prepričani smo, da bo poslopje še letos pod streho. —S

KONJICE:

Svet za družbeni plan in finance konjske občine je ta teden na seji razpravil o predlogu letošnjega občinskega družbenega plana in proračunskega občine. Prvotni osmtek je bil sicer izdelan že pred dvema mesecema, vendar pa je bil glede na spremembe zveznega in ostalih družbenih planov nekoliko spremenjen. Sedanji predlog bo še v teku tega tedna predložen ljudskemu odboru v dokončno potrditev, preko odborovkov pa se bodo z njim seznanili tudi volivci.

V letošnjem poletju pojde iz konjske občine na letovanje 35 otrok padlih borcev. Del teh bo svoje počitnice preživel v krajih ob morju, ostali pa bodo odšli v planinske kraje. Tu bodo delali krajše izlete in pohode na mesta, ki so znana iz časov NOB ter se tako seznanili z boji in akcijami v tisti okolini.

V teku tega tedna bodo v tovarni usnja KONUS pričeli diskusijske ve-

SMARTNO OB PAKI:

Mladi združniki so v počastitev Dneva mladosti priredili igro: Brigada prihaja. Priznati moramo, da so mladinci vložili mnogo truda v to, da bi delo prikazali res v pravi luči. Da so bile tu in tam hibe, je razumljivo, ker so nekateri izmed njih šele prvokrat nastopili na odru. V splošnem pa lahko rečemo, da so dosegli kar lep uspeh in je škoda, da se je zaradi izredno slabega vremena ni ogledalo več ljudi.

Kmetijska zadruga je začela te dni graditi nove hmeljske sušilnice v Rečici ob Paki, kjer bodo tudi potrebni prostori za kolarsko in kovsko delavnico ter za shrambo raznih strojev. Upamo, da bo do časa sezone že pripravljena za obratovanje.

Splošna želja staršev je, da bi sanitarna inspekcija preprečevala prodajo sladoleda po naših cestah. Sladolodar iz Soštanja prihaja skoraj vsak dan s svojim vozčkom v Smartno in čaka otroke, da pridejo iz šole. Marsikateri otrok porabi denar za sladoled, čeprav so ga starši namenili za kaj drugega. Po naših cestah pa je tudi ogromen promet, ki povzroča dvig cestnega prahu. Če je na takih cestah prodaja sladoleda primerna, naj odločijo tisti, ki so za to poklicani.

Montažno podjetje »Iskra servis« sprejme v službo:

1. Mezdnega knjigovodjo (kinjo)
2. Saldokontista (ko)
3. Nabavnega referenta
4. Stenodaktilografino
5. Projektante — šibki tok
6. Terminarja
7. Daktilografinje
8. Materialnega knjigovodjo (kinjo)
9. Risarje

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pogoj pod 1. do 6. srednja strokovna izobrazba ali nižja strokovna izobrazba s nad 5 let prakse, od 7 do 9 nižja strokovna izobrazba s prakso ali brez. — Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe poslati na gornji navod.

1777

Vsa dolina tekmuje

Hmeljarji v Šavinski dolini tekmujejo za večji hektarski donos

Materialni pogoji — mehanizacija, umetna gnojila, zaščitna sredstva, sušilnice in drugo — omogočajo na področju Šavinske doline precej višje hektarske donose kot so bili nekoč. Praksa zadnjih dveh let to v celoti po-

trjuje. Izredno vpliven činitelj za povečanje hektarskih donosov pa je vsekakor boljša stimulacija proizvajalcev hmeljarjev. Le-ta bo letos imela za spoznanje drugačno obliko, namreč kdor bo več pridelal, bo deležen premije, ki znaša 50 dinarjev pri kilogramu za vso količino hmelja. Seveda bo morala tudi kakovost hmelja ustrezati, in sicer 90% I. in II. kakovostne vrste. V nasprotju za 10% količine ne dobi premije. Slednje pač spodnja proizvajalca čim večji skrbi za kakovost pridelka. Proizvajalci, ki so lani pridelali na hektar manj kot 1600 kg hmelja, bodo morali pridelek povečati za 10 odstotkov, ker bodo lahko šele potem upravičeni na premijo. Tisti pa, ki so minulo leto pridelali več kot 1600 kg (precej je namreč takih, ki dosega 1800, 2000 in več kilogramov hmelja na hektar) bodo deležni premije na celotno količino, ne glede na to ali bodo pridelali še več. Razumljivo pa je, da vsak skrbi za še večji donos, če je le mogoče. Proizvajalci z nižjimi pridelki hmelja bodo seveda morali zelo poprijeti v tekmovalju.

To, na videz tiho medsebojno tekmovalje za večje donose, je vzbudilo najrazličnejše razprave. Ko so nedavno na občnem zboru Kmetijske poslovne zveze Zalec tudi o tem razpravljali, so bili

domala vsi delegati istega mnenja, namreč da je treba večje donose tudi ustrezno stimulirati. Na zboru poslovne zveze so sprejeli tudi pravilnik o tekmovalju. V njem je med drugim zapisano, da mora vsak, ki tekmuje, biti član kmetijske zadruge, da z njo sklene pogodbo o prodaji pridelka, da bo upošteval navodila strokovnjakov in podobno. F. K.

Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora Tržič, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Delovno mesto za upravnico Otroškega doma v Tržiču.

Pogoji:

 - a) medicinska sestra,
 - b) otroška negovalka s tečajem za vodstvo otroških domov ali otroških jasli, s 3-letno prakso na vodenih položajih v podobnih ustanovah.
2. Delovno mesto za administrativno moč - na Glasbeni šoli v Tržiču.

Pogoji:

 - a) dvoletna administrativna šola ali administrativni tečaj.
 - b) večletna praksa v pisarniški službi, z nepopolno srednješolsko izobrazbo.

Pravilno kolkovane prošnje je dostaviti na Občinski ljudski odbor Tržič do 30. junija 1957. 85

Po nesreči blizu Zidanega mosta

Celje, 29. maja. — V torek zjutraj se je nedaleč od Zidanega mosta pripetila hujša prometna nesreča, pri kateri je izgubil življenje dijak Marjan Dovič, dva ponesrečenca, tudi dijak, pa so prepeljali v morala ostati v bolnišnici. V bolnišnici je morala ostati tudi ponesrečena Vera Bošnjak. Zdravstveno stanje ponesrečenke je bilo večeraj brezupno, vtem ko je danes popoldne njeno stanje že nekoliko boljše. F. K.

Voluhar — nevarno škodljivec za sadjarstvo in hmeljarstvo

Voluhar se je v sadjarskih in hmeljarskih področjih celjskega okraja že močno razširil in sedaj zelo resno ogroža nasade. Dolej zatiranje tega škodljivca ni bilo dovolj učinkovito in množično. Da pa bi preprečili škodo, ki jo povzroča voluhar, je oddelk za zaščito rastlin Inštituta za hmeljarstvo v Zalcu organiziral načrtno uničevanje.

V posameznih kmetijskih združenjih so v teku kraji tečaj, kjer kmetijski strokovnjaki seznanjajo kmetovalce s škodljivcem, njegovimi svojstvi, načinu zatiranja, zasiedovanja in podobnim. Tako predavanja so dobro obiskana. Kmetovalci imajo interes zatreti voluharje, ker jim le-ti v enem letu uničijo precej sadnega drevesa in druge kulture, ki so jih morali poprej skrbno gojiti več let.

Pri kmetijskih združenjih bodo posebni zaščitniki (eden v vsaki zadrugi), ki bodo imeli ustrezno napravo za kemično uničenje voluharja v globinskih rovih. Ker se uničuje voluhar z izredno strupenim sredstvom v obliki prahu, bo to delo lahko opravljali na območju zadruge le za to izvežena zaščitnika. Imel bo seveda tudi ustrezna zdravila za primer zastupitve.

Rečunajo, da bo moč z zatiranjem v bližnjem obdobju vsaj omejiti razmnoževanje voluharja, če že ne povsem uničiti. F. K.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

France
Novšak

Bankovec za sto dinarjev

Debelušen mož je sopihal pred hotelom Slon na trolejbus. Spetoma si je odpenjal suknič in izvekel iz njega denarnico. Kako nerodno! A prišel je ravno še pravi čas; ko se je z vsem svojim obiljem zavijtel na trolejbus, mu je padel iz roke bankovec za sto dinarjev, s katerim si je hotel plačati vozni listek.

Trolejbus je odpeljal in na postajališču je neigibno ležal bankovec. Vetrca ni bilo, niti pometača z brezovo metlo (dvajseto stoletje!) niti kogarkoli, ki bi se oziral po tleh in z naglo roko pobral bankovec. Okrog ljubljanskega Slona je največji promet, to ve vsakdo. Tam mimo hite vsi mogoči ljudje in skoraj vsem se mu di dalje, kdo ve kam. Bolje je nikogar izpraševati, zakaj vsakdo bi iztresel predse kopljo skrbi, še bolj črnih kot jih imaš sam.

Bankovec pa je ležal tam, skoraj tik zraven table, kjer se ustavlja trolejbus in čezenj je stopilo mnogo nog, damskih, moških in otroških čevljev. Se največ otroških. Začenjal se je nov šolski dan in tako so vse ljubljanske ulice in ceste odmevale od otroških korakov. Nekaj ljudi pa je bankovec sploh pohodilo, tako so hiteli po ulici. Morda so bili to ravno tisti, ki se vselej prepozno zbudijo in potem vsepovsod odrijavajo sodržavljane s pločnikov, da bi hitreje prišli v službo.

Naposled se je za trenutek izpraznil prostor okoli trolejbusne postaje: bankovec je uzrla drobna šolarica. Ni bila posebno rdečelčna, tudi torbico je imela stara. Ker se ji ni mudilo, je bistro gledala predse in okrog sebe in tako prišla do bankovca.

Nemara ga sploh ne bi bila opazila — tedaj pa je veter napravil fre! — in bankovec se je vzpel, da bi ga deklica bolje vi-

V srečni misli, da bo tako najbolje in ker se ji je zelo mudilo v šolo — povedati moram, da je včasih kar rada malo predolgo spala — se je sklonila, pobrala sto dinarjev in hitro tekla naprej. Se prav je storila, na postaji se je spet

ne pošlje nič denarja, ker se z mamo ne razumeta in tudi ne živijo skupaj.

Sto dinarjev!
Sto dinarjev!
Ali bi jih obdržala in nikomur o tem povedala v šoli? Bi jih ne-

ustavil trolejbus in ljudje so napravili takšno gnečo, ko so vstopali in izstopali, da bi jo kdo po nerodnosti prav gotovo pohodil.

Nič lepšega kot takle jutranji vrvež v mestu, ko vsi ljudje nekam spočiti hitijo na vse strani, zraven pa jih boža sonce. Deklica

sila mami? Sto dinarjev! Sto dinarjev! ji je odmevalo v srcu.

Šolski zvonci so pozvonili, deklice že čakajo, da bodo pokazale domače naloge.

Učiteljica je danes videti bolj stroga kot po navadi.

Sredi otroških glav se dvigne drobna roka.

»Kaj boš povedala, Marinka?«
»Ker se ne zna lepo vesti, Marinka v visoko dvignjeni roki maha z bankovcem in zasople pravi:

»Tole sem našla pri trolejbusni postaji.«

»Sto dinarjev si našla!« reče s poudarkom učiteljica in se obrne k razredu. »Kaj naj storimo z njimi, otroci?«

Marinko je najbolj strah, kaj bo zdaj. Toliko denarja je našla in po svoji volji spet izgubila.

MIHA KLINAR:

NINI O FIGAH

FIGE NE RASTO PRI NAS. ALI KJER JE MAMIN TATA, DREVESCA RASTEJO BOGATA, Z LISTJEM TAKIM, DA ZA VSAKIM LAHKO SKRILA BI OBRAZ. A MED LISTI (JE BREZ BRIGE, SAJ TAKOJ POVEM!) SO RESNICNE PRAVE FIGE IN NE TAKE KOT JIH VČASIH KAŽEJO POREDNEŽI LJUDEM.

dela. Skoraj prestrašila se je. Kaj zdaj? Zbegano se je ozrla. Misli so se prekopicvale druga čez drugo.

»Poberem ga in ga nesem v šolo in tam ga dam učiteljici in potem bo ona poiskala lastnika.«

NAJVIŠJA ŽELEZNICA

Med prav posebne železnice na svetu sodi nedvomno tista, ki peče iz Lime v Peruju do Huanacaya, saj se vzpenja čez gorске planote južnoameriških Andov in doseže 4800 m nadmorske višine, torej skoraj toliko, kot meri

Mont Blanc, najvišja gora v Evropi.

Mladi potnik — njegov oče je rudniški inženir in je imel opravka v kraju Rio Palanga, kamor se pride s to železnico — takole opisuje visokogorsko železnico: »Vožnja je bila kar prijetna, dve Diesellovi motorni lokomotivi na nafto sta nas vlekli navkreber. Na 160 km dolgi progi sem našel 61 daljših in krajših predorov ter 41 mostov. Po šestih urah vožnje smo bili na postaji Tictico, ki je 4800 m nad morjem. Včasih nam je kar primanjkovalo zraka. Mama mi je dobila tako imenovano višinsko bolezen. Kar na lepem je začela krvaveti iz nosu. Indijanski potnikov je bilo mnogo, njih pa ni prav nič motila ta višinska

razlika.«

In še nekaj podatkov o železniški progi. Delati so jo začeli pred 88 leti (1869), gradili pa so jo sedemnajst let. Razen drugih težav je trajalo tako dolgo tudi

zato, ker so indijanski rodovi napadali graditelje »železne kače, ki oriskae. Se pozneje, ko je bila proga dograjena, so se pogosto dogajale nesreče, ker so Indijanci spuščali na tir veličanske skale, zaradi katerih je skočilo s tirnic precej vlakov.

Zdaj je seveda drugače: zlasti Indijanci potujejo s to železnico. V okolici Oroye so odprli več rudnikov, od koder vozijo tovarni vlakci po planinski progi k morju dragoceno cinkovo in spinkovno rudo. Zdaj že pripravljajo načrte, da bi podaljšali progo čez vso južnoameriško celino do druge obale, vendar bo minilo še precej časa, preden jo bodo dogradili, ker bodo morali premagati številne globeli in soteske, za vse to pa so potrebna velika denarna sredstva.

Fotografije iz filma »DOLINA MIRU«

Svojčas smo obljubili fotografije iz »Doline miru« vsem listim, ki so o tem filmu pisali na našo stran. Od tega je sedaj preteklo precej časa in mnogi so že gotovo mislili, da smo na obljubo pozabili. Pa nismo. Pri »Triglavu filmu«, kjer so vam fotografije obljubili, so vam hoteli postreči še s podpisanih treh glavnih igralcev: Kitzmillerja, Lotti in Marka. Lotti in Marka so seveda lahko našli, ker sta v Ljubljani, Kitzmiller pa je večni popotnik in ga niso »mogli« najti. Tako sta podpisana na fotografijah samo Lotti in Marko. Saj bo tudi to dovolj. Fotografije so namreč izredno lepe, so v velikem formatu in prilepljene na karton, da si jih boste lahko dali pod steklo v okvir. Mi se v Vašem in svojem imenu zahvaljujemo vodstvu »Triglavu filmu« za njihovo prijaznost. Fotografije pa smo te dni razposlali. Če bi koga pomotoma izpustili, naj to sporoči, obenem pa naj omeni, kdaj je izšel njegov prispevek o filmu »Dolina miru«.

Moje mnenje o »PUSTI HISI«

Angleški romanopisec Charles Dickens se mi je zaradi svojih čudovitih umetnih kakor so: »Oliver Twist«, »Nicholas Nickleby«, »Veliko pričakovanje«, »David Copperfield«, »Pickwickovci« in »Dorritova najmlajša« prav posebno priljubil. Prebrala sem že vse njegove knjige, kolikor sem jih pač mogla dobiti zato sem tudi njegovo najnovejšo knjigo »Pusta hiša« takoj prebrala.

V tem delu je, kar je za njega značilno, veliko svežega in vedrega humorja, a za vsemi njegovimi besedami, ko jih ponovno preberem, odkriješ vselej nekaj novega, globljega. Iz sleherne vrstice veje topel humanizem, ki povezuje avtorjevo osebnost z njegovim delom. V likih malih ljudi tiči velik kos samega avtorja in njegove bedne mladosti, ki jo tako pretresljivo prikaže pri malem Jolu. V razgibanu in obširno fabulo zajame pisatelj ljudi iz visokih krogov, ki so po skrivnih vezeh povezani z bedo in grozoto podzemlja. Kakšna razlika! Na eni strani blišč in hinavščina, na drugi strašna beda, ki pa jo lažja ljubezen. Ne tista zlagana, ki vsako malenkostno dobroto razkriži vsemu svetu, temveč tista, ki na skrivaj tolaži, navdaja z upanjem in je vedno pripravljena da posod in zmeraj potrebnemu priskoči na pomoč. To drugo ljubezen posebej Dickens v Esteri, nesrečnem dekletu, ki jo že v ranem detinstvu preganja temni, nejasni lik neznanne matere in čudake tete. Vse to doživljanje v mladi, nežni duši zapusti svoj pečat in Esther pregodaj dozori v tiho, skromno osebnost, ki svojo ljubezen deli med druge ljudi. Ker sama ni imela matere in ni v mladosti užila njene ljubezni, postane vsem drugim druga mati. Njeh zaupajo svoje radosti in male bolečine, sama pi jih tolaži s prav materinsko nežnostjo in dobrotjo. Ta mlada, a izkušena »ženička« hoče v svoji hvaležnosti celo svojo življenjsko srečo darovati za srečo drugih...

ki le poglabljajo celotno zgodbo. Z neizčrpnim poznavanjem razpravlja Dickens o družbenih problemih, o krivicah angleškega sodstva in o poklicnih človekoljubih, ki se z vso vnemo posvečajo divjakom v Afriki, ljudi v domovini pa ne vidijo in v miru jih gledajo poleg sebe, ko ti nesrečneži umirajo od lakote in bede. Vsi ljudje vseh slojev zaživijo pred nami v vsej svoji plastičnosti, vsak s svojim značajem in nravojo. Podani so slikovito, nazorno in življenjsko resnično. Teket je zanimiv predvsem zaradi pisateljevega iskrenega izpovedovanja krivic, zablod in reda visoke

družbe, ki ga le-ta predstavlja in zagovarja. Široko zasnovana umetnina je vsekoli prežeta z ljubeznijo samega pisatelja do malih ljudi, katerim je posvečena. Ta knjiga pri vsem svojem obsegu ni dolgočasno in pusto čtivo, temveč kramljuječa pripoved izpolnjena z bogatimi slikami.

Vsakomur, ki bo knjigo bral, se bo razodela prava in visoka cena Dickensove osebnosti v svetovni literaturi in prostor, ki ga v nji zavzema.

Alenka Sušter, V. r. gimn., Ljubljana, Kavčičeva 1

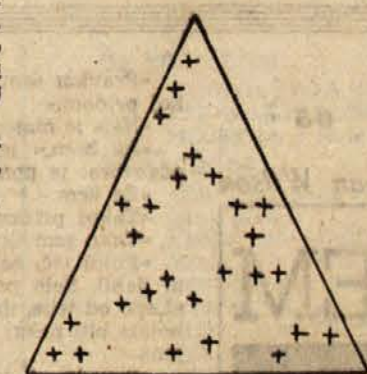

ZLATA POROKA

Moj ded in moja babica sta že 50 let poročena. Na petdeseto obletnico sta praznovala zlato poroko. To je bilo 7. februarja letos. Zbrali smo se ta dan na Magistratu v lepih prostorih za poroko in pričakali zlatoporočena, ki sta se pripeljala v avtomobilu. Ljubljanski godalni kvartet nam je za-

igral lepo skladbo Čajkovskega, ki smo jo zbrano poslušali. Potem smo odšli v sosedno sobo, kjer sta za okrašen pisalno mizo stala ljubljanski podžupan in matičarka. Tudi jaz sem morala stopiti za pisalno mizo; dedek, babica in priče so sedli v fotelje, ostali sorodniki pa so stali za njimi v polkrogu.

KAKO RAZDELITI?

Ta trikotnik je treba razdeliti na devet enakih delov, in v vsakem takem delu morajo biti po tri točke! (Križi)

MOJA PAPIGA ŽIVA

Nekega dne smo videli, da je Ziva posebno nemirna. Zdelo se nam je, da se bo skujalo vreme. Ko smo odšli spat, sem dolgo mislila na Zivo. Zjutraj pa je ni bilo nikjer. Vsi žalostni smo jo klicali. Nekje pa se je oglasil glas: »Tičk!« To naj bi pomenilo, da je tiček tu. Pogledali smo v knjižno omaro. Tam je sedela med knjigami Ziva. Veseli smo bili. Kmalu pa smo izvedeli, da je bil tisto jutro potres. Sedaj smo videli, da se je zato skrila v knjižnico.

Koprivec Bilka, 4. razred osnovne šole, Ljubljana

Pred svečanin nagovorom je zapel kvintet »N. Strifof« domačo pesem. Vsi so bili ganjeni, le meni so se zdeli pevec leseni. Zato sem se muzala. Podžupan je govoril o skupnem življenju deda in babice in omenil njihovo delo, srečne in žalostne dni, zasluge in žrtve. Cestital jima je in ju ponovno počel. Jaz sem jima izročila poročna prstana, na katerih je sedaj vrezan tudi datum zlote poroke. Zdaj so ju obdarili vsi sorodniki s cvetjem in drugimi darili. Vrnili smo se v prvo sobo in kramljali ter se malo posladkali. Se jaz sem popila malo likerja.

Zlate poroke mojega deda in moje babice ne bom zlepa pozabila. Tudi številne posrečene fotografije me bodo živo spominjale nanjo.

Sivic Kaja
učenka 4. d razr., Ljubljana

Kje je ribič?

REBUS

V GLEDALIŠČU

S teto sem šla v gledališče, kjer so predvajali igro »Magda«. Bila je poučnega značaja. Prikazovala je mlado dekle, ki ji je nemoralo življenje uničilo mladost, lepoto in zdravje.

Na tej predstavi sem se čutila zelo prizadeto. Slišala sem namreč opazke: »Taka predstava vendar ni za takele...« Pogledovali so me s strani, kot bi bila s tem, da sem obiskala predstavo, storila kaj hudega. Na to, da se človek varuje nevarnih poti le, če jih pozna, niso pomislili.

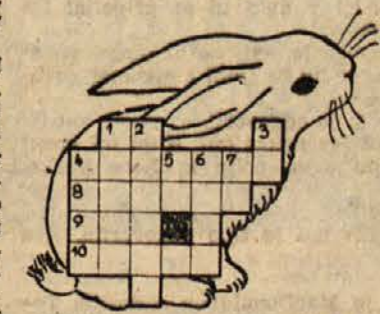
S predstave sem odnesla vtise, ki mu bodo v življenju mnogo koristili.

Marjetka Bađallč, IV. raz. gimn., Ljubljana

KRIŽANKA »Zajček«

Vodoravno: 1. slovensko društvo (skrajšano); 4. namerni uboj; 8. naslov križanke; 9. žensko ime; 10. pokrajina v Rusiji.

Navpično: 1. kladiti (prevedli); 2. reči; 3. tedenska tribu-

na; 4. zavetišče; 5. (nič po ljubljanskem narečju); 6. trditiv, stavek; 7. akademski klub.

Brzovjavke

● Beograd, 29. maja. — V nedeljo bodo pred tekmo Crvena zvezda: Partizan nastopili rokoborci Partizana in švedskega kluba Arkog, ki je eden najboljših v Evropi.

● Novi Sad, 29. maja. — Novosadski šahovski klub prireja svoj drugi jubilejni mednarodni turnir ob svoji 35-letnici. Sodelovalo bo 12 igralcev, med njimi trije tuji mojstri, od naših pa Puc, Djaja, Tod, Marić itd.

● Pančevo, 29. maja. — V Pančevu so se začele priprave naše državne rokometne reprezentance, ki se bo v nedeljo srečala z najboljšim moštvo Romunije.

● Beograd, 29. maja. — Komisija za pripravo pri Nogometni zvezi Jugoslavije je brzovjavila odločitev ligeškoga odbora, ki je razveljavil tekmo Budućnost: Sarajevo. Srečanje bo torej registrirano s doseženim rezultatom 1:0 v korist Budućnosti.

CONSKI TURNIR V DUBLINU

Gligorić na 2. mestu?

Dublin, 29. maja. — Sinoči so na koncem šahovskem turnirju v Dublinu odigrali XIV. kolo. Gligorić je remiziral s Schmidtom in se tako še bolj oddaljil od njega ter si s tem zagotovil tretje mesto, verjetno pa bo dohitel tudi Benkója. Ostali rezultati: Conrady — Dreyer remi, Pachmann — O'Sullivan 1:0, Fairhurst — Walter remi, Stenborg — Plater 1:0, Van Sheltina — Alexander remi, Gatozzi — Benkó prekinjeno v izgubljenem položaju za Benkója. To bo prvi poraz Benkója. Durao — Glustoliz in Llado — Dunkelblum prav tako prekinjeno. Stanje po XIV. kolu: Pachmann 12,5, Benkó 11,5 (1), Gligorić 10, Schmidt 8,5 (1), Alexander 8,5, Llado 7,5 (1), Stenborg 7,5, Van Sheltina 7,

DRŽAVNO KAJAKAŠKO PRVENSTVO NA IBRU

Obeta se hud boj

Ne preveč številno, zato pa kvalitativno precej močno moštvo Slovenije bo sodelovalo od 31. maja do 2. junija na XII. povojnem kajakaškem prvenstvu FLRJ na divji vodi. V moštvo so štirje kajakaši iz Nove Gorice (Srebrnič, Bone, Spacal in Mozetič), Barič iz Hrastnika in pet iz Ljubljane (Zadel, Ilija, Stoviček, Zizmond in Ovcak) ter dve dvojici kanuistov iz Ljubljane (Bernot-Bernot, Košir-Dvoršak).

Pripravi letošnjega prvenstva je reka Ibar pri vasi Ušce v Srbiji. Spust bo dolg 7 km, slalom pa bo na 400 m dolgi prog, oboje na divji vodi težavnostne stopnje II-III. V borbe za prva mesta se bodo pognali kajakaši 30. maja, v nedeljo pa se bodo pomerili še v slalomu, nakar bodo izračunani rezultati za kombinacijo.

Ker se je v zadnjih letih kvaliteta črnogorskih kajakašev občutno zboljšala, in ker bo na startu tudi veliko število srbskih kajakašev, ki bodo hoteli izkoristiti prednost domačega terena, čaka Slovence, posebno pa še Ljubljancane, ki veljajo že nekaj let za nepremagljive, težka naloga.

Državno prvenstvo bo hkrati tudi prva tekma (njej bo 3. junija sledila še druga) za izbiro kandidatov za reprezentanco FLRJ, ki bo sodelovala konec julija na V. svetovnem prvenstvu v kajak slalomu.

Podružnica »Ljudske pravice«

v Ptuju

se je preselila v nove prostore na trg Mladinskih brigad 3.

V podružnici sprejemamo oglase za »Ljudsko pravico«, »Ljubljanski dnevnik«, vse izdaje »Borbe« ter objave za Uradni list.

Iščemo za takojšen nastop

lesnoindustrijskega inženirja

Plača po tarifnem pravilniku. ● Naslov v oglasnem oddelku Ljubljana.

EVROPSKO PRVENSTVO V BOKSU

Jakovljević v polfinalu

Premagal je olimpijskega zmagovalca Rusa Šatkova, Tkalčić pa Belgijca Raesa

Praga, 29. maja. — Jugoslovanski boksaški so na evropskem prvenstvu v Pragi dosegli večer dva lepa uspeha. Jakovljević je po hudi borbi zaslužen premagal priznanega sovjetskega boksašja in olimpijskega zmagovalca Šatkova in se s tem kvalificiral v polfinale, v katerem se bo boril z Nemcem Schönbergom. V polfinalni kategoriji je Tkalčić premagal po točkah Belgijca Raesa, Falčić pa je izgubil v mušji kategoriji s Homborgom (Zah. Nem.), čeprav je bil boljši od svojega nasprotnika.

Borba med Jakovljevićem in Šatkovom je bila prava ekshibicija boksa. Jakovljević je že v začetku I. kola zrušil na pod Šatkova. To je bil hkrati njegov prvi kvalitativni udarec z desno, ki je z njo operiral na prav

takšen udarec Rusa. V II. kolu je bil Jakovljević še bolj živahen in pokazal je svoj široki repertoar udarcev. V III. kolu je Šatkov prešel v ofenzivo, ki pa jo je Jakovljević uspešno izdržal z močnimi protudarci.

Falčić je izgubil s Homborgom po točkah z 3:3. To je bila nepričakovana odločitev sodnikov v tej četrtfinalni borbi. Publika jo je sprejela z življenjem, saj je sodnik dvakrat javno opomnil Nemca. Borba je bila ostra toda v drugem in tretjem kolu je bil Falčić očitno v premoči in je tudi delno močne udarce. Le-te, dobro formo, hitrost in preciznost akcije so sodniki točkvali takole: 60:59, 59:58, 59:60, 59:60 in 59:58 v korist Homburga.

Mitrović se ne bo boril v drugem kolu, ker protest jugoslovanskega vodstva proti škandalozni odločitvi žirije v pobjoju z Avstrijcem Huberjem niso upoštevali. Razen tega, da disqualifikacija Mitrovića ni bila zasnovana na resničnih dejstvih, je

treba k temu dodati še štiri materialne prekrške pravil s strani sodnikov in Huberjevega sekundanta. Na koncu je le zmagala računica zainteresiranih v komisiji nad objektivnostjo. Mitrović, ki so ga vsi prisotni proglasili za najboljši verjetnega finalista, se ne bo mogel več boriti, prav tako pa tudi ne slabši Huber, ki ga je Mitrović nokavtil, saj zaradi nokavta nima pravice do tekmovalca najmanj mesec dni. Tako so nekateri v komisiji pripravili proste stopnice drugim tekmovalcem.

Le malo je manjkalo, da ni bil nokavtil sodnik Rajk Makers (Bel.), ko je vodil srečanje med Benvenuti-je in Erdeljem. Ko je v nekem trenutku zaustavil borbo in začel spravljal boksašja iz klinca, se je znašel med obema tekmovalcema. Erdelj ga ni videl in je sprožil desni direkt prav na njegovo brado. Sodnik je naglo eskiviral in se tako izmaknil silovitemu udarcu, ki ga je zadel le v ramo.

Zvezna nogometna liga

Radnički: Budućnost 3:2 (1:2)

Beograd, 29. maja. — Gledalcev 10.000, vreme deževno, strelci v 11. min. Krigin, v 13. min. Mišušević, v 45. min. L. Ognjanović, v 65. Prilincević in v 71. min. Ljubanović.

Ze po 30. minuti so gostje vodili z 2:0, tako da je bilo videti, da bo Radnički izgubil srečanje. Igralci Budućnosti so hitro napadali in so se bolj trudili ter so potisnili Radnički v kazenski prostor. Vratar Vidinić je se je popravil in potem odlično branil. Sredi polčasa pa se je razmerje sil spremenilo v korist domačih. Radnički je uredil svoje vrste, prevzel iniciativo, ki je ni spustil do konca tekme. To je bil prav takšen preobrat, kot pri Partizanu v finalni tekmi za nogometni pokal Jugoslavije.

Lokomotiva: »Partizan« 3:0 (2:0)

Zagreb, 29. maja. — Zaostala tekma 22. kola, stadion Lokomotive gledalcev 12.000, sodil Staničić iz Sarajeva, strelci Broketa v 20. min., Mezak v 35. min. in Medve v 65. min.

V drugem polčasu je »Partizan« igral brez Hercega, ker mu je to zabranil trener Matekalo zaradi nediscipline. V 52. min. je bil v gneči poškodovan Milorad Milutinović, srednji krilec »Partizana«, ki se ni več pojavil na igrišču do konca tekme, tako da je »Partizan« igral z devetimi igralci. Obe moštvi sta igrali slabo. V prvem polčasu je Lokomotiva izkoristila edini priložnosti za gol. Tudi v drugem polčasu so igrali predivno po sredi igrišča. Solo predor Medveja pa se je končal z golom. To je vse, kar bi lahko povedali o drugem delu tekme.

Crvena zvezda: Velež 6:1 (2:1)

CONSKA NOGOMETNA LIGA

Odred: »Ljubljana«

V nedeljo, dne 2. junija, bo na stadionu Odreda ob Titovi cesti prvenstvena nogometna tekma I. nogometne cene Odred: N. K. »Ljubljana«. Pričetek glavne tekme bo ob 18.30. V predtekmi se srečata v prijateljski tekmi mladinski moštvi Odreda in »Grafčarja«. Vstopnina po 105, 85 in 65 dinarjev. Vabijeni!

PLAVANJE

Mar je le v Splitu plavalni bazen?

Plavalna zveza Jugoslavije je nedavno objavila svoj koledar prireditve v letu 1957. Zaman smo v tem koledarju, kjer so bila objavljena tudi mesta zveznih prireditve, iskali kraje iz naše republike. Vsega, kar smo bili deležni, sta dve prireditvi v skokih. Ze sam način dobočevanja mest zveznih prireditve se nam zdi letos nekoliko neobičajen. Navada je bila, da so zvezni koledar sprejemali na skupščinah, kjer so delegati posameznih republik postavljali kandidature za določene zvezne prireditve. Letos PZJ ni imela niti svoje redne letne skupščine (1) niti pleguma, zato so prireditve kar sami razdelili — po kakšnem ključu ali principu, nam ni znano.

Prvo, kar nas je najbolj zbudilo v oči, sta obe plavalni prireditvi — mladinsko in člansko prvenstvo. Kraj prireditve — Split. Doselej smo imeli v Jugoslaviji po vojni dvanajst državnih prvenstev, od tega je bilo po enkrat v Ljubljani, Zagrebu in Zadru, devetkrat (1) pa v Splitu. Po vsem tem se resno vprašujemo, ali v Jugoslaviji res ne premoremo nobenega drugega bazena, kot prav samo splitskega. Mnogo bolj važna pa je pri tem druga ugotovitev. Velike razlike med rezultati, ki jih dosegajo plavalci v morju vodi in onimi v sladki, so povsem očitne. In tako se že 9 let uspravamo nad kvaliteto (ki je, mimogrede rečeno, kaj skromna v primerjavi s

svetovno ravntvo plavanja), ki jo dosegajo naši plavalci na najbolj elitni prireditvi sezone — državnem prvenstvu. Ali ne bi morda nekajkrat poskusili prirediti državnemu prvenstvu olimpijskih pogojev (sladka voda), da bi lahko resnično realno ocenili vrednost našega plavanja? In končno bi tudi gledalci v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu ali morda celo Kranju in drugod, prav tako radi videli najboljše jugoslovanske plavalce, kot jih radi gledajo vsako leto Splitčani. Če so lahko državnemu prvenstvu v drugih panogah v Mariboru, Celju, Kranju in drugod, res ne vemo, zakaj ima Split plavalno državno prvenstvo kar v »domarntnem zakupu«.

DAJMO PREDNOST MLADIM

Na istem sestanku je PZJ določila tudi prva kandidata za mednarodne nastope v Varšavi in Angliji. Na mednarodnem mitingu v Varšavi bosta sodelovala le Jerčevićeva in Njeguš, medtem ko je za gostovanje v Angliji poleg te dvojice določeno še 18 kandidatov. Večidel so to mlajši tekmovalci, od katerih pričakujemo še pomembnejših uspehov. Toda med imeni kandidatov smo opazili dva, ki gotovo ne sodita več med one, ki jih pošiljamo na reprezentančne nastope. To sta naša stara olimpijca Skanata in Pandur. Nihče jima ne odreka velikih zaslug za razvoj našega plavanja, toda danes morata odstopiti mesto mlajšim perspektivnejšim plavalcem.

Doključna reprezentanca bo izbrana na izbirnih tekmah, in to zopet — Split. Dobro vemo, da bodo naši tekmovalci v Londonu nastopili v sladki vodi, zato zopet ne razumemo sklepa PZJ, da bodo priprave za nastop v Angliji v Splitu (torej v morju). Kako se bodo počutili naši tekmovalci, ki bodo morda teden ali dva trenirali v morju, na tekmovalju v sladki vodi, ve samo tisti, ki je to že poskusil.

M. P.

DRAMATIČEN SLOVENSKI DERBY V ODBOJKI

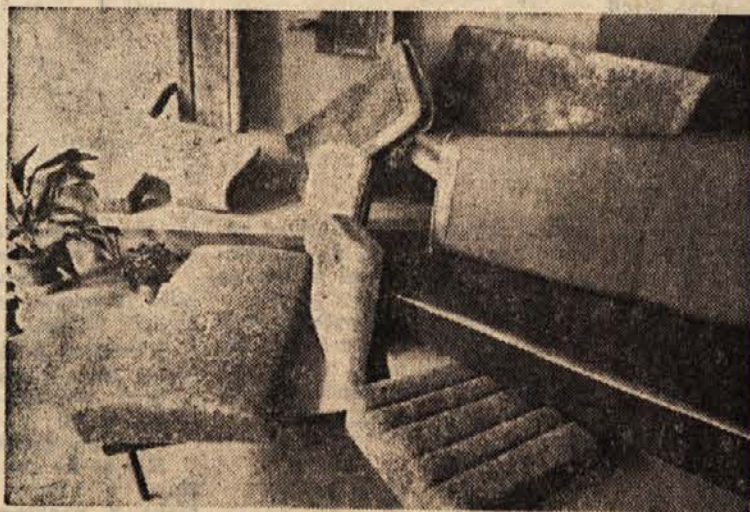
Branik: Fužinar 3:2

Maribor, 29. maja. Srečanje zvezne odbojkarke lige med Branikom in Fužinarjem je danes privabilo v Ljudski vrt preko 500 gledalcev. Videli so napeto, razburljivo in zagrizeno borbo precej izenačenih moštev, v kateri je zmagal Branik z večjo izkušnostjo s 3:2 (15:7, 14:16, 11:15, 15:12, 15:11). Pri zmagovalcih je bil, kakor vedno, gonilna sila in najboljši mož inž. Škerbinek. Zelo dobro mu je pomagal Tomažič. Uspešno so se uveljavili tudi mladi igralci Branika. Pri Fužinarjih je bil odlični Pipan, pa tudi stari reprezentant Antekolovič je večkrat zablistel. Prav dobro se je uveljavil tudi Plešej. Tekmo je sodil Podbešek iz Ljubljane.

GUMIRANA ŽIMA

GUMIRANA ŽIMA

TOVARNA USNJA SLOVENJ GRADEC

Razni sedeži, izdelani iz gumirane žime.

izdeluje kvaliteto gumirano žimo

Uporaba:

Sedeži za vsa prometna sredstva:

avtomobili, vlaki, letala, ladje itd.

Za pohištvo:

fotelji, kavči, postelje itd.

Za bolnišnice:

postelje, ležalniki, ordinacijske zofe itd.

Vzdržljivost:

330 udarcev v minuti pri obremenitvi 80 do 120 kg.

Pranje in desinfekcija:

Žimo lahko peremo z vodo do 100° C ali parimo s paro do 140° C.

Teža:

46 kg na m².

Standardne dimenzije:

Ploščice 200 x 200 x 7 cm.

Dobava:

Dobavljamo tudi po željah in modelih naročnikov.

OGLEJTE SI NAŠE SPECIALNE IZDELKE NA SEJMU PROMETNIH SREDSTEV V LJUBLJANI NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU!

MOŽ

65 Sloan Wilson

V SIVEM

»Odlično je,« je odgovoril Ogden. »Vnaprej nismo delali posebne reklame. Videli bomo, kaj bo prinesel jutrišnji tisk.«

Jutranji tisk je navidnem mestu objavljial komentarje o Hopkinsovem govoru. Nekateri listi so objavili novice na prvih straneh. Na Hopkinsa so napravile največji vtis zahteve zdravnikov, naj čimprej sestavi odbor za pomoč duševnim bolnikom.

»Zdi se mi, da ni nihče nasprotoval,« je povedal Tomu. »Vedel sem, da je ta govor zahteval mnogo truda. Zdi se mi, da smo z njim dosegli prav tisto, kar smo nameravali.«

XXXIII

Ne da bi obvestila starše, se je Suzana Hopkins šestindvajsetega septembra poročila z Byronom Holgatom. Ralph Hopkins je to izvedel v svoji pisarni, ko je po vrnitvi iz Atlantic Cityja poslušal ob treh popoldne poročila svoje radijske postaje. Takoj je telefoniral ženi v Južni zaliv.

»Dober dan,« ga je pozdravila z glasom, ki je Hopkinsu jasno povedal, da ve za poroko.

»Pravkar sem izvedel za Suzanino poroko. Takoj pridem.«

»Ne,« je malomarno odgovorila.

»Pa bom,« je glasneje povedal. Ker ni dobil odgovora, je ponovil: »Pa bom.«

»Ze vem.«

»Tako pridem.«

»Tako sem utrujena.«

»Pojdi leč, čez eno uro bom doma!« Odgovora ni dobil. Šele po daljšem odmoru se je oglasila:

»Lepo od tebe, da bi rad prišel domov, toda jaz bi hotela biti nekaj mesecev sama. Strašno sem utrujena.«

»Seveda,« ji je odgovoril.

»Se nekaj! Ali me lahko spraviš od tod? Ne vem, odkar ni več Suzane, se mi ne ljubi stanovati tu.«

»Poskrbel bom,« je odgovoril. »Razmislil bom, kaj bomo storili s tisto stavbo.«

»Hvala ti, dragi,« mu je odgovorila, nato pa je bil spet dolg premor.

»Tako bom sedel v avto in se pripeljal tja ven,« je dejal Hopkins.

»Ralph,« je odgovorila, »ali ne bi mogel počakati? Ne vem, zdaj se mi ne ljubi z nikomer govoriti. Samo spala bi.«

»Ze razumem,« ji je odgovoril.

»Videla se bova čez nekaj dni. Kupi mi vozni listek za ladjo, ki prva pelje iz New Yorka. Ali boš?«

»Vse bom uredil.«

»Hvala ti, dragi,« mu je tiho odgovorila. »Na svidenje!«

Isto popoldne je MacDonaldova sporočila Tomu, da ga Hopkins želi videti ob sedmih zvečer. Dve minuti po napovedani uri je Tom potrkal na Hopkinsova vrata. Ta jih je odprl. Bil je videti zelo utrujen. Živčno je stopal po sobi sem in tja

in žvenketal z drobižem v hlačnem žepu. Ko je zagledal Toma, je spregovoril: »Očičil sem se. Takoj bomo začeli sestavljati odbor za pomoč duševnim bolnikom.«

»Morda bi lahko začeli,« je zajecjal Tom.

»Počakajte,« je rekel Hopkins. »Najprej bomo pridobili publiciste, sestavi bom zares dober odbor.«

Potem ko sta se dlje časa pogovarjala o ljudeh, ki bi prišli v poštev, je Tom vstal in se začel odpravljati. Zelo presenečen je bil, ko ga je Hopkins ustavil: »Kam se vam mudi? Sedite, bova kaj popila!«

»Prav rad,« je odgovoril Tom in spet sedel. Pričakoval je nova navodila v zvezi z odborom za pomoč duševnim bolnikom, zato je potegnil iz žepa zvezek in svinčnik.

»Pustite ta zvezek,« je rekel Hopkins in takoj nadaljeval: »Ne vem, morda se vam bo zdelo smešno. Rad bi, da bi malo posedela in kramljala.«

»Prav rad,« je bil Tom nekoliko zmeden. Hopkins je vstal in pripravil dva kozarca močne pijače. Enega je ponudil Tomu, ki je bil zelo presenečen, ko je videl, kako naglo je Hopkins izpraznil svoj kozarec. Ta negotovost je šla Tomu na živce.

»Ali imate otroke?« je nenadoma vprašal Hopkins.

»Imam jih,« je odgovoril Tom.

»Koliko?«

»Tri.«

»Lepa družina,« je rekel Hopkins, potem pa si je spet nalil pijače in se leno zleknil v naslanjaču. Na njegovem obrazu so se zarisale poteze, ki jih Tom ni videl nikoli poprej: izčrpanost, zmedenost, nenavadna ljubeznivost.

»Ali z veseljem delate na tem osnutku za duševne bolnike?« je vprašal Hopkins Toma po kratkem molku.

»Da,« je pritrdil Tom, »prav rad delam.«

»Kakšne načrte imate?«

»Ne vem,« je odgovoril Tom. »Prizadeval si bom, da bom opravljial delo po najboljših močeh, potem pa bomo že videli.«

»Tako je najbolje. Ko sem bil v vaših letih, se nisem trafil z načrti, potrudil sem se le, da sem dobil delo.«

Tom je izpil. Bil je živčen, potr in skrajno previden, saj je vedel, da bo velikega pomena, če bo Hopkinsu v tem trenutku všeč.

»Kdaj ste se začeli zanimati za ta načrt?« je nenadoma vprašal Hopkins.

Tom je hotel reči: »Vedno sem se zanimal za duševne bolnike,« pa se je spomnil, kako smešno je to zvenelo takrat, ko je prvič povedal. Premislil se bom, s temle tu bom govoril odkrito, je sklenil Tom in glasno povedal: »Delal sem v Schanenhauerjevi ustanovi. Potreboval sem denar, prijatelj mi je povedal, da je na vašem oddelku za javne odnose prosto službeno mesto. Ponudil sem se, Walker me je sprejel.«

»Prav tako sem jaz prišel na radio,« je rekel Hopkins. »Ko sem prišel iz armade, sem delal nekaj let v banki in jo zasovražil. Prijatelj mi je povedal, da potrebuje neki list sodelavca.« Za trenutek je Hopkins utihnil, nato pa je nadaljeval: »Ze kot otrok sem si želel, da bi postal igralec. Shakespearianski igralec, veste! O tem sem sanjiral skoraj pet let. Nastopal sem na šolskih predstavah, nazadnje pa sem tudi sam spoznal, da nisem dober, zato sem postal režiser. Zanima me, ali se ta načrt za duševne bolnike sklada tudi z vašo starostjo. Koliko let vam je?«

»Triintrideset.«

DNEVNOVICE

Opolnoči v noči od 1. na 2. junij t. l. stopi v veljavno na vseh progah Jugoslovanskih železnice novi vozni red in vozijo vlaki od 2. junija dalje po novem voznem redu.

Prilohi in odhodi vlakov so razvidni pri potniških blagajnah vsake postaje. Potnike iz krajev ob progi od Otovca do Karlovca opozarjamo na spremembo voznega reda potniškega vlaka 6817, da odhaja iz Otovca ob 17.08, iz Črnomlja ob 17.16, iz Gradca-Podzemlja 17.25, iz Dobruje 17.31, iz Metlike 17.39, iz Rosalnice 17.42, iz Buhinjca 17.46, iz Brlog Grada ob 17.50, iz Kamnjanca ob 17.54, iz Ozlja ob 18.10, iz Mačičanca ob 17.24, prihod v Karlovac ob 18.33.

Ta sprememba je nastala med tiskom voznega reda. Iz železniškega transportnega podjetja Ljubljana

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA za nujne obiske na bolnišniškem domu od 25. maja do 1. junija 1957 - nočna od 20. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih ves dan.

Zdravstveni dom Ljubljana-Center: Dr. Kotnik Sonja, telefon 31-962, Resljeva cesta 4-b, v odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-200.

Zdravstveni dom Beograd: dr. Milan Ramšak, Pesjakova 12, tel. 30-869.

Zdravstveni dom Šiška: dr. Jenko Rozalija, Sojzerjeva 13, tel. 30-016.

Zdravstveni dom Moste: dr. Kušej Miro, Ljubljana, Krekova ul. 5, telefon 31-350. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-300.

Zdravstveni dom Rudnik: dr. Mal Miran, Wolfova 5, telefon 22-684, v odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-500. V soboto dežurna služba že od 18. ure dalje.

Nenadkriljiva je »ULTRAGIN« - šport krema. Polzusi - primerjaj - povej drugim!

»FLEX« je najboljšo sredstvo za čiščenje madežev. To ve vsak otrok. Zahtevaj »FLEX«, kjer kupujete milo!

Zdravo, mlado in lepo kožo dosegate in ohranite z VITAMINSKIM mlekom »LAF« in »LOTION« (za zmanjševanje por kože) »EVELINE«. Dobite ju v drogerijah v Ljubljani, Mariboru in Kranju!

Umrl nam je predragi oče in brat

Jernej Lindič
brusar

Pogreb bo v četrtek, dne 30. maja ob 15.30 iz Andrejeve mrliške vežice na Zalah.

Ljubljana, 28. maja 1957
Zalujoči: sinovi in hčerki, brat in ostali.

Zapustila me je moja ljuba žena

Terezija Strajnar

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 31. maja 1957 ob 16.30 iz Marijine mrliške vežice na Zalah.

Ljubljana, 29. maja 1957.
Zalujoči: mož Ernest in ostalo sorodstvo.

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, stric in svak

FRANC VODIŠEK
upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 30. maja 1957 popoldne.

Trbovlje, 29. maja 1957.
Zalujoči: žena, otroci, vnuki in ostalo sorodstvo.

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma preminil član našega delovnega kolektiva tovariš

IVAN TURNŠEK
kurjač

Zvestega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu!

Pogreb bo dne 30. maja 1957 v Radečah pri Zidanem mostu.

Ljubljana, dne 29. maja 1957.
Uprava T. Z. Litostroj in sindikalna podružnica.

Sporočamo pretresljivo novico, da je nepričakovano umrl

MARIJAN VIDOVIČ
dijak VII. razreda našega zavoda

Pogreb bo v Trčiču v četrtek, 30. maja 1957 ob 15. uri.

Zalujemo za mladim, mnogo obetajočim življenjem, ki je vse prezgodaj ugasnilo.

Ravnateljstvo in profesorski zbor I. gimnazije v Ljubljani

Pegesan krema vam zagotovo odstrani pege. Zahtevajte povsod le Pegesan novi z rdečo-zlato etiketo.

Perkutol Skin krema, vitaminska, mastna, za nego suhe, upadle in starih kože.

Perkutol Orange krema, zelo mastna, hranilna, za nego zelo suhe in uvele kože.

Tombola na Ljubljanskem Gradu bo v nedeljo ob 16. - Bogati dobiki: motorno kolo, kolesa, radijski aparati, blago za obleke itd. ter še 500 lepih dobikov.

PUTNIK SLOVENIJA

obvešča: Na splošno željo potnikov je spremenjen VOZNI RED NA EXPRESNI AVTOBUSNI PROGI

LJUBLJANA-BEOGRAD-LJUBLJANA odhod 13.00 LJUBLJANA 22.05 prihod 16.35 ZAGREB 18.30 prihod 22.05 BEOGRAD 13.00 odhod

Autobus ima vmesne postanke: Trebnje, Novo mesto, Sentjerne, Kostanjevica, Mračevo, Cerklje, Krška vas, Catež, Povačava, Banova Jaruga, Novska, Okučani, Zupanja, Sremska Mitrovica in Ruma.

AVTOBUS VOZI VSAK DAN! Za hitro zvezo z Dolencem, Zagrebom in Beogradom uporabljajte EXPRESNO AVTOBUSNO PROGO, ki jo vzdržuje PUTNIK SLOVENIJA.

V Ljubljani lahko kupite vozne karte v predprodaji v poslovalnici PUTNIKA SLOVENIJA, v Zagrebu v poslovalnici PUTNIKA ZAGREB v Praski ulici in v Beogradu v poslovalnicah TURISTEXPRESA in PUTNIKA na Terazijah ali na avtobusni postaji podjetja LASTA pri železniški postaji.

Autobus odpelje iz Ljubljane izpred avtobusne postaje pri žel. postaji, iz Zagreba iz hotela ESPLANADE in iz Beograda izpred avtobusne postaje podjetja LASTA pri železniški postaji. S kupljeno vozno karto je rezerviran tudi sedež v avtobusu!

POTUJTE S PUTNIKOM SLOVENIJA!

ISOL
čisti kovine in steklo!

PREDAVANJA

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS, Ljubljana, obvešča svoje člane, da bo predavanje ing. Viktorja Turnška o »Problematici norm za opne zidove«, v četrtek, 30. t. m. ob 20 v dvorani sekretariata Izvršnega sveta za splošne gospodarske zadeve, Ljubljana, Gregorčičeva 25.

V klubu kulturnih delavcev bo v petek, 31. maja ob pol 21 ob predavanju svojih diapozitivov govoril prof. R. Turk: Toka sekcijska društva veterinarjev LRS vabi svoje člane na redni mesečni sestanek, ki bo 1. VI. 1957 v sejni dvorani Glavne zadrzne zveze (Titova cesta 19-IX.) ob 10. uri popoldne. Predaval bo nizozemski strokovnjak dr. Sjollema o »veterinarskih problemih v zivorejstvu«. Predavanje bo v nemščini.

Posivamo vse rezervne oficirje - Intendante obine Center, da se udeležijo predavanja o intendanci, ki bo v četrtek, 30. maja ob 20. uri v Domu Armije na trgu OF. Predavanje je usvršeno v redni strokovni študij, ki je v letošnjem programu ter je zato obisk za vse rezervne oficirje intendante v naši občini strogo obvezen. - Odbor.

KONCERTI

Niža glasbena šola Ljubljana-Center bo priredila v četrtek, dne 30. maja 1957 ob 20. uri v veliki filharmonični dvorani V. javni nastop svojih gojencev. Zadnjo točko nastopa bo izvajal orkester Niže glasbene šole Ljubljana-Center, in sicer Karla Pahorja Uspavanko za flavto in godalni orkester ter Pavla Sivca Štiri otroške skladbe za klavir in godalni orkester.

Koncertni večer učiteljev Akademije za glasbo iz oddelkov za solopetje (rektor Schiffrer), klavir (prof. Horakova in Lipovšek), violino (prof. Rupal in Pfeifer) ter klarinet (prof. Gunzke) bo jutri, v petek, ob 20.15 v Filharmoniji. Sporedi kot vstopnice po 50, za študente po 30 din na AG.

GLEDALISCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
Četrtek, 30. maja ob 20: Priestley: »Odstranite norca! Abonma B. Petek, 31. maja ob 15.30: Priestley: »Odstranite norca! Abonma Petek II. popoldne. Ob 20: Sofokles: »Kralj Oidipus«. Abonma D. Sobota, 1. jun. ob 20: Sofokles: »Kralj Oidipus«. Abonma K. Nedelja, 2. jun. ob 20: Priestley: »Odstranite norca! Izven in za podož.

OPERA
Četrtek, 30. maja: Zaprtlo. Petek, 31. maja: Zaprtlo. Sobota, 1. junija ob 20: Verdi: »Trubadur«. Izven in za podoželje. Nedelja, 2. junija ob 20: Cajkovski: »Labodje jezero«. Izven in za podoželje.

Ponedeljek, 3. junija ob 20: Javna produkcija gojencev Srednje baletne šole v Ljubljani. V ponedeljek, 3. t. m. bo v Operi produkcija Srednje baletne šole. Nastopili bodo gojenci obeh razredov pripravnice in vseh petih letnikov šole v »Klasnični«, stilnih, karakternih in folklornih plesih. Vstopnice bodo v prodaji od petka, 31. t. m. od 17. ure dalje v Operi.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka družba
Četrtek, 30. maja ob 20: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Abonma red Četrtek. Vstopnice so tudi v prodaji. Petek, 31. maja ob 20: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Abonma LMS III. Vstopnice so tudi v prodaji. Sobota, 1. junija ob 20: Sidney Howard: »Pokojni Christopher Bean«. Izven. (Davenport - Angel Arcon). Nedelja, 2. junija ob 20: Anny Tichy: »Vselej sta dve možnosti«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 1. junija ob 20: O. Stuart: »Cudovite pustolovščine«, veseloigra. - Gostovanje v Litiji. Nedelja, 2. junija ob 18: F. Žižek: »Jezični dohtar Petelin«, burka. Zadnja popoldanska predstava. Izven. Ob 20: F. Žižek: »Jezični dohtar Petelin«, burka. Zadnja večerna uprizoritev. Izven.

Predprodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860. Opozorjamo na gostovanje Sentjakevskoga gledališča v Litiji, v soboto, 1. junija ob 20. uri.

MLADINSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Križanec, Viteška dvorana
Nedelja, 2. junija ob 18: Sylvia Kammerman - 4 enodejanske: »Semenke«, »Rdeča kapica«, »Sneguljčica«, »Lev in miš«. Vstopnice so v prodaji pri gledališki blagajni v Križankah (telefon. št. 21-472) dnevno od 10 do 12 in uro pred predstavo.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE
Levstikov (Sentjakevski) trg št. 3
Sobota, 1. junija ob 17: Pengov-Simončić: »Zlata ribica«. Nedelja, 2. junija ob 11: Pengov-Simončić: »Zlata ribica«. Prodaja vstopnic vsak dan od 10. do 12. ure pri upravi Resljeva cesta 36, tel. 32-020 in pol ure pred predstavo pri gledališki blagajni.

MARIBORSKE VESTI
DEŽURNA LEKARNA
Četrtek, 30. maja 1957 lekarna »Tabora«, Trg Revolucije. Petek, 31. maja 1957 lekarna »Mejše«, Mejška cesta 2. Sobota, 1. junija 1957 lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

V četrtek in petek: PARTIZAN: Ameriški film: »Dario na vrhcu«. UDARNIK: Ameriški film: »Marty«. SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE Četrtek, 30. maja: Zaprtlo. Petek, 31. maja ob 15. uri: Verdi: »Rigolotto«. Red LMS - 3. - Gostuje baritonist Marcel Ostashevski. UMETNOSTNA GALERIJA Spomladanska likovna razstava DSLU pododbora Maribor v vseh prostorih galerije. Razstavlja 22 umetnikov 153 del v risbi, grafiki, akvarelu, gvažu, olju in plastiki. Razstava je odprta v času od 26. maja do 18. junija 1957 dnevno od 10. do 18. ure. Vabljeni!

Cestitka
Ani Verlee iz Brežice čestitajo za njen 70. rojstni dan - Pina, Rudi, Magda, Milka in Vili.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za četrtek, dne 30. maja 1957
Porodila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pisan glasbeni spored) - vmes ob 6.30 do 6.40 Reklame in obvestila - 7.10 Zabavni zvoki - vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik - 8.05 Slovenske narodne poje Slovenski orkester - 8.50 Drobne orkestralne skladbe - 9.00 Radijski roman - Anatolij Vinogradov; Paganini XXXII. - 9.20 Glas. rendez-vous - 10.10 Odločki iz verističnih oper - 11.00 Pesmi za naše male - 11.15 Cletbanom - dober dan! - 11.30 Richard Strauss: Koncert za violino in orkester v d-molu - 12.00 Sopek zabavnih popevk - 12.50 Kmetijski glasbeni - Tajana Škerj: Pomen poročne službe za zaščito rastlin - 12.40 Mali koncert pihalne godbe Ljudske milice - 13.15 Klavir v ritmu - 13.30 Popularne melodije iz orkestralne glasbe - 14.20 Pionirski kotiček - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Utrinki iz literature - Maurice Sandor: East - II. - 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji - 17.20 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku - 18.00 Družinski pogovori - Anica Dolanc: O vagojnih nalogah v otroških vrstah - 18.10 Odločki iz oper E. Granadosa, B. Brittena in A. Berga - 18.50 Tedenski notranje-politični pregled - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Javni četrtkov večer do modnih pesmi in napevov - 20.45 Snovanje Prednovega Vornaca v odmevu oktobra - 21.20 J. S. Bach: Kromatična fantazija in fuga v d-molu, Cesar Franck: Sonata v A-duru za violino in klavir - 22.15 Po avturu jazz - 23.00-24.00 Oddaja za tujno (Prenos iz Zagreba) 22.15-23.00 UKV Nočni koncert

II. program
13.30 Poje Ljubljanski komorni zbor - 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 13.10 Od arje do arje - 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila - 14.35 Uroš Krek: Koncertantna glasba za fagot, godalni orkester, harfo in timpane - 15.00 do 15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved - 22.15-23.00 Nočni koncert

IZ PTUJA OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Četrtek, 30. maja ob 16: J. Lutowski: »Dežurna služba«. Red LMS-II.

IZ MURSKÉ SOBOTE

»PAK«: ameriški barvni film »Veselo izkrcavanje«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Mickey Rooney.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
Četrtek, 30. maja, ob 15.30: P. Voranc: »Prnjakovi«, Zaključena predstava za L. gimnazijo iz Maribora. Sobota, 1. jun. ob 20: P. Voranc: »Prnjakovi«. Gostovanje na Vranskem.
KINO
»UNION«: ameriški barvni film »Tuje v sedlu«. angleški barvni film: »Paris, mesto zaljubljenih«. V glavni vlogi Odile Versois in Alec Guinness.
LETNI KINO: ameriški barvni film »Na ledeni ploščki«. V glavni vlogi Sonja Henle in Michael O'Shea.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Francoški film »Otroci ljubezni«.

IZ ZALCA

Ameriški film »Obsojeni«. V glavni vlogi Glen Ford in Broderick Crawford.

VESTI IZ TRBOVELJ

»DELAVSKI DOM«: jugoslovanski film »Ni bilo zaman«.

LITUA

Sentjakevsko gledališče iz Ljubljane bo po daljšem presledku spet gostovalo v Litiji. Uprizorilo bo v soboto, 1. junija ob 20. uri duhovito in zabavno Stuartovo komedijo »Cudovite pustolovščine«. Predprodaja vstopnic od četrka dalje.

Vesti iz Jesenic in okolice

»RADIO«: ameriški film »Beg iz Guyanne«. Predstavi ob 18 in 20. V gl. vlogi Humphrey Bogart in Michele Morgan. V petek isti spored - zadnjič!
»PLAVZ«: ameriški barvni film »Fant iz Oklahome«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Will Rodgers in Nancy Olson. V petek isti spored - zadnjič!

VESTI IZ KRANJA

»STORŽIČ«: angl. barvni vstavistični film »Plavolasa zapeljivka«. Predstavi ob 17.30 in 20. V glavni vlogi Diana Dors.
LETNI KINO »PARTIZAN«: francoski film »Očka, mamica, služkinja in jaz«. Predstava ob 20.30.

2 BLEDA

Angleški barvni film »Zvezda Indije«. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Cornel Wilde in Herbert Lom.

DROBNI OGLASI

NA ZIVLSKEM TRGU sem našel moško ročno uro. Dobi se pri: Marija Joh. Krekov trg 10. 1782
SLIKARJE IN PLESKARJE, kvalificirane, sprejememo v takojšnjo zaposlitev. Na terenih jim je hrana z ležišči zagotovljena. Plače po učinku (akord). Pismene ponudbe na »Sljkar«, Kočevje, ali osebno v zaposlitev na isti naslov. 1779
PRODAM HIŠICO. Naslov: Maistrova ulica 3, Celje. 1150
MOŠKO KOLO, dobro ohranjeno, novo lakirano, močno, poceni prodam. Rožna dolina, Cesta X - št. 31. 834
IŠCEM MESTO obračunskega referenta v izvzemno podjetju za takoj v Ljubljani. Ponudbe na ogl. oddelku LP pod »Vestna«. 833

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

Rdeče podveze

Tednik: F. N. št. 21. - Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Jack Carson in Rosemary Clooney. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film

Vzhodna zahodna stran

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Ava Gardner, James Mason, Barbara Stanwyck in Van Heflin. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

premera ameriškega filma »GOSPOD 880«. Tednik: F. N. št. 21. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. - V glavni vlogi: Dorothy McGuire in Burt Lancaster.

KINO VIC: jugosl.-nemški barvni film »KRUH IN SOL«.

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Marcello Mastroianni. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30 do 11 in od 14. ure dalje.

KINO »SOCA«: angl. film »MREŽA«.

Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14. ure dalje.

LETNI KINO BEŽIGRAD: amer. film »VZHODNA ZAHODNA STRAN«.

Predstava ob 20.15. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. MLADINSKI KINO LJUD. MILICE - Kotnikova 8: Zaprtlo! KINO »LITOSTROJ«: ameriški film »V sencu mrtnje«. Brez tednika. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. V gl. vlogi David Niven in Teresa Wright. FILMSKO GLEDALIŠČE Ljudske univerze. Gospodar. razstavišče predvaja italijanski film »Cudež v Milanu«. Predstava ob 20. - Prodaja vstopnic in abonmaja vsak dan od 8. do 14. ure in uro pred predstavo v recepcijskem biroju Gospodarskega razstavišča.

KINO »TRIGLAV«

Jugoslov.-avstrijski film

POSLEDNJI MOST

Tednik. V glavni vlogi Maria Schell, Bernard Wicki in Janez Vrhovec. - Predstave ob 16, 18 in 20. - Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »ŠISKA«

Ameriški film

»Nasilje«

V glavni vlogi Van Heflin in Robert Ryan. Predstave ob 16, 18 in 20. - Prodaja vstopnic od 14. ure dalje. Danes zadnjkrat.

DELAVSKI SVET

predilnice in tkalnice v Mostarju

RAZPIŠUJE NATECAJ

za izpopolnitev naslednjih delovnih mest:

za mikalnike:
TEKSTILNEGA TEHNIKA s 5-letno prakso ali VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z 10-letno prakso v oddelku mikalnikov

za predpredilnico:
TEKSTILNEGA TEHNIKA s 5-letno prakso ali VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z 8-letno prakso v oddelku predpredilnice

za prstančne stroje:
TEKSTILNEGA TEHNIKA s 5-letno prakso ali VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z 8-letno prakso pri prstančnih strojih

za merceriziranje:
TEHNIKA TEHNOLOGA z 10-letno prakso ali VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z 8-letno prakso pri delu v merceriziranju

za sukalnico:
TEKSTILNEGA TEHNIKA s 5-letno prakso VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z 10-letno prakso v sukalnici

za tkalnico:
TEKSTILNEGA TEHNIKA tkalne stroje z desetletno prakso VISOKOKVALIFICIRANEGA TEKSTILNEGA MOJSTRA z desetletno prakso v tkalnici STROJNEGA TEHNIKA z 10-letno prakso DVA STROJNA TEHNIKA s 5-letno prakso ELEKTROINŽENIRJA ali STROJNEGA INŽENIRJA EKONOMISTA

Plača po tarifnem pravilniku ali po pogodbi. Stanovanje pri tovarni zagotovljeno. Ponudbam priložite strokovni življenjepis.

1661

OBISČITE SEJEM PROMETNIH SREDSTEV Z MEDNARODNO UDELEŽBO V LJUBLJANI OD 25. MAJA DO 2. JUNIJA 1957 NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU

● Razstavlja razen Jugoslavije še Nemčija, Italija, ZDA, Avstralija, Anglija, Francija in Švica.

● Videli boste vsa najmodernejša prometna sredstva za suhozemni, vodni in zračni promet.

● Na sejmu boste lahko dobili vsa tehnično in komercialno dokumentacijo ter sklepali tudi pogodbe za nakup.

● IZKORISTITE 25 % POPUST NA ZELEZNICI!

Nagradno žrebanje vstopnic - NAGRADA ROLER PUCH TOMOS - shranite vstopnice

List izdaja in tiska Časopisno založniško podjetje »Ljudska pravica« Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181 - Notranje-politična gospodarska ru brika Tomšičeva 1 priti, telefon 20-507 in 22-621 - Kulturna rubrika Nazorjeva ulica 12/11, telefon 21-887 - Uprava Koptarjeva ulica 4, telefon 39-181 - Telefon za naročnike 31-030 in oglase 31-358 - Telef on poslovalnice na Titovi cesti 22-322 - Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din - Tekoči račun 60-KB-6-2-1393 - Poštni predal 42 - Poštšina plačana v gotovini - Rokopisov ne vračamo

Nov observatorij v Egiptu

Neki egiptovski častnik je nedavno objavil, da bodo na Katabiji, to je puščavski cesti, ki povezuje Kairo in Suez, zgradili novo zvezdoslovno opazovalnico. Graditev tega observatorija bo stala okoli 145.000 funtov šterlingov, graditi pa ga bodo začeli julija letos. Poslopje samo bo dograjeno v osmih mesecih, vse potrebne astronomske instrumente in opazovalne naprave z veliko premično kupolo pa bodo uvozili iz Avstralije.

Barvna televizija je draga

Radio Corporation of America je sporočila, da je lani porabila sedem milijonov dolarjev za poskuse z barvno televizijo. Zguba v zvezi z nakupom posebnih aparatov za barvno televizijo bo amortizirana šele čez poldrugeto leto.

GOLOBOM VELJA POSEBNA SKRB

Obisk v pariški »fourrière« — Nad 200.000 najdenih predmetov na leto

Za francosko besedo »fourrière« bi težko našli ustrezen domači izraz in celo star Parizan bi se moral pošteno potruditi, preden bi v kratkih besedah natančno opisal dejavnost te ustanove, ki jo upravlja pariška policijska prefektura. Najbrž bi dejal, da se na tem mestu zbirajo vse »naplavine« vele mestnega prebivalstva. To bi bil nemara najboljši opis, saj je pri »fourrière« tudi pariški urad za najdene predmete. Hkrati se tam zbirajo zaplenjene reči, v istem poslopiju pa je tudi kontrola vseh vozil, ki krožijo po pariških cestah. Zato je razumljivo, da ni nihče

posebno dobre volje, kadar mora v »fourrière«, saj gre tja iskat dragocen predmet, ki ga je izgubil, ali prijavi, da mu je ušel pes, ali pa mora peljati motorno vozilo na letni pregled.

V tej »fourrière« se zbirajo najrazličnejše reči. V enem izmed skladišč hranijo tiskarski stroj, na katerem so ponarejali bankovce, zraven njega stoji kovinsko ogrodje zgoraj avtomobila, katerega lastnik je sleparil z zavarovalnico, v sosednjih prostorih pa je razstavljeno orožje, ki so ga zaplenili pri racijah. Dvoje skladišč je polnih koles, ki so bila povečini ukradena, v posebnem oddelku pa hranijo živali brez gospodarjev. V minulem letu je šlo skozi to ustanovo 4888 psov in mačk ter nad 200 drugih živali, in sicer konj, koz, ovac, kokoši, papig, kanarčkov in poštne golobove.

Golobi pismonoše uživajo v tej ustanovi posebno pozornost. To so v večini primerov živali, ki zaradi izčrpanosti niso mogle priti do cilja. Ko si drobni pismonoše spet opomorejo, jih spustijo z visokega stolpa. Če lastnik ne pride po živali v petih dneh, jo odstranijo, pri tem pa so izjema psi z rodovnikom, ki zanje poskrbi društvo za zaščito živali.

En sam pogled na statistične podatke posreduje zanimive številke. Sodne oblasti so lani oddale tej ustanovi okoli 2500 predmetov, med drugim 700 avtomobilov in 424 motornih koles, ki so jih zaplenili večinoma vlomilcem ali drugim vele mestnim nepridipravom. Nad 500 teh predmetov so po sodni obravnavi izročili pravi lastnikom, na splošno pa pridejo lastniki iskat komaj petino oddanih predmetov. V uradu za najdene reči so lani sprejeli nad 200.000 najrazličnejših uporabnih predmetov. Če se v šestih mesecih ne javi lastnik, najdene predmete prodajo na javni dražbi, izkupiček pa dobi država.

Električni toplomer

Dosedanje toplomere z živim srebrom je treba držati tri do deset minut pod pazduho, če hočemo natančno izmeriti telesno toploto. Seveda pa tako dolgotrajnega merjenja temperature ne morejo prenesti, oziroma vzdržati tisti, ki imajo hudo vročino, pa tudi oni, ki so med boleznajo živčni. Zato je neko podjetje začelo izdelovati električne termometre, ki natančno zaznamujejo višino telesne toplote že po trinajstih sekundah. Pravijo, da ti sodobni toplomeri niti ne bodo posebno dragi, ko se bo začela množična proizvodnja.

Vsak deveti — levničnik!

Med novorojenčki je osem do deset odstotkov levničnikov; to so ugotovili po najnovejših statističnih podatkih. Pozorna mati kmalu spozna, da otrok sega po hrani in drugih predmetih najprej z levo roko. V osnovnih šolah so ugotovili 7,8 odstotka levničnikov. Z daljšimi vajami, posebno pa še z uporabo raznih orodij in strojev, ki so vsi grajeni za desno roko, se to število pozneje pri odraslih zaposlenih zmanjša na 4-5 odstotkov. Ti ostanejo vse življenje levničniki, pri tem jim prav nič ne pomaga niti najbolj trdna volja ne dolgotrajna vaja.

Celotna »fourrière« je dobro organizirana, v njej je zaposlenih 70 ljudi, na splošno pa velja za ustanovo, kjer Parizani najhitreje in v preprostem postopku uredijo svoje zadeve.

Ribe večajo plodnost?

V Indiji, kjer se število prebivalstva nenehno večja, so strokovnjaki nedavno ugotovili vzročno zvezo med letno potrošnjo rib in letnim prirastkom prebivalstva. Osrednji raziskovalni inštitut v državi Travankor je organiziral obsežno anketo in ugotovil, da imajo družine, ki se pretežno hranijo z rižem in ribami, povprečno po dva do tri otroke več kakor tiste, ki iz verskih razlogov sploh ne uživajo ribjega mesa. Omenjeni inštitut je ugotovil tudi to, da je trajanje plodnosti pri ženah iz prve skupine mnogo daljše kakor v drugem primeru.

Statistike urada za najdene predmete kažejo, da Parizani najpogosteje izgubljajo rokavice. Trenutno jih ima urad na zalogi 40.000 parov.

Če zakrivi avtomobilist smrtno nesrečo, voz takoj zaplenijo in ga odpeljejo v »fourrière«, kjer ga pregledajo strokovnjaki. Sele po ugotovitvi, da se na vozu nastala škoda sklada s krivčevim opisom nesreče, avto spet vrnejo lastniku. — Posnetek kaže enega izmed razbitih avtomobilov v »fourrière«.

Makedonska žitnica

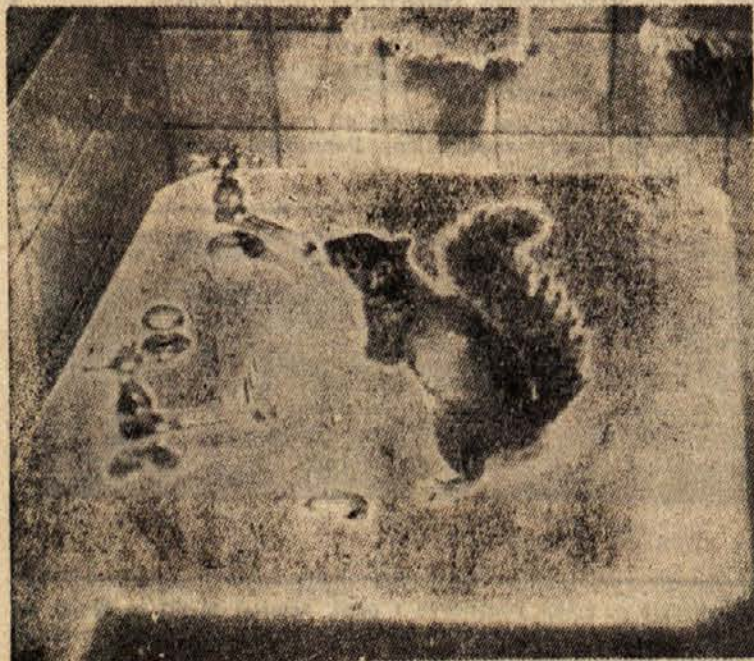
Dolga in dokaj široka dolina Pelagonije je bila še v bližnji preteklosti deloma pod vodo, deloma pa zasuta s prodrom. Rodovitnost te doline je bila vselej odvisna od muhavosti vremena. Zdaj pa so oči Makedoncev uprte v Pelagonijo, ki bo že v nekaj letih postala njihova prva žitnica. Črno reko so začeli regulirati že leta 1946, hkrati pa so kopali tudi arteške vodnjake za namakanje. Devet let so trajala dela, porabili pa so nad milijardo dinarjev, da bi razrešili »vozel« pri

izlivu Jelaške. Predlanskim so naposled odstranili naravni peščen nasip, ki ga je nanesla Jelaška, in ga nadomestili z velikim betonskim jezom.

Obe omenjeni reki tečeta po novih strugah. Lani so regulirali Črno reko v dolžini devetih kilometrov in tako prvih 10.600 ha zemlje za vselej zavarovali pred poplavlami. Ko bodo opravljena vsa dela — to bo v nekaj letih — bodo omogočili obdelovanje velikih področij zelo rodovitne zemlje, ki je zdaj še vedno pod vodo. Že zdaj pripravljajo 2800 hektarov orne zemlje za plantažo sladkorne pese. To bo velik in pomemben poskus tako za sladkorno peso kakor za tovarno sladkorja, ki jo že gradijo v Bitolju. V Pelagoniji bodo gojili vse kmetijske kulture, razvila pa se bo tudi živinoreja. Dolina Pelagonije je sicer deloma še močvirna in pod vodo, že v bližnji prihodnosti pa se bo spremenila v bogato makedonsko žitnico.

Domiselna veverica

Pol let stara veverica, ki živi že od mladega pri družini Hinkel v Texasu, nima skrbi za vsakdanjo hrano, ker so jo nastanili na kupu papirja v knjižnici, dnevno pa ji dajejo tudi obroki rošev. Iščnikov in podobnih dobrih reči. Udomečena veverica za zabavo grize tudi ves časopisni papir, ki ji pride pod zob, gospodarji pa so morali nekaj knjig že spraviti za hišno mrežo, ker so ji šle preveč v slast. — Kadar je žejas, kar sama rže pod vodovodno pipo, iz katere vedno curjta voda.

ZDRAVE CIGARETE?

Dvema ameriškim kemikoma je nedavno tega uspelo s pomočjo amonijakovih soli za 60 odstotkov

Brata je rešil iz krokodilovega žrela

Na reki v vzhodnem delu otoka Java sta dečka lovila ribe. Ko sta bila sredi reke, je velik krokodil prevrnil čoln in zgrabil mlajšega brata. Starejši je dvignil veslo in toliko časa tolkel z njim krokodila po glavi, da je ta izpustil žrtev. Starejši brat je potegnil mlajšega na obalo, od koder so ga takoj prepeljali v bolnišnico.

Bronasti nebotičnik

V New Yorku so dogradili prvi bronasti nebotičnik, ki ima 38 nadstropij.

zmanjšati količino cigaretnih snovi, ki povzročajo raka. O tem sta predložila dva referata ameriškemu združenju za pospeševanje znanosti in opisala poskuse, ki sta jih opravila, ko sta iz cigaret odstranila snov benzopiren, ki strokovnjaki o njej menijo, da povzroča rakaste bolezni. Kemika sta to snov najprej izolirala s posebno prepariranim papirjem in jo potem odstranila do 95%. Ker pa cigaretni papir pod takšnimi pogoji ni gorel, sta se lotila drugačnih poskusov: sežgala sta tisoče cigaret v »kadilnem stroju« in analizirala smolo, ki se je nabrala, da bi tako ugotovila, ali o resnici vsebuje benzopiren.

Z najsoodnejšimi laboratorijskimi metodami sta kemika ugotovila povprečno 2,5 mikrograma benzopirena v vsaki škali cigaret. Proučevala sta najrazličnejše cigarete in pri tem nista ugotovila znatnejših razlik. Tedaj sta se lotila poskusov, da bi zmanjšala

količino benzopirena. Ugotovila sta, da so edine spojine, ki bistveno zmanjšujejo količino benzopirena, tiste, ki jih pri segrevanju oddajajo amonijakove soli. Proizvedla sta več takšnih spojin: rezultati so bili dokaj pomembni. Zadostovalo je pet odstotkov amonijevega sulfata, da se je količina benzopirena v smoli zmanjšala za 95 odstotkov.

Ko so cigarete, izdelane iz cigaretnega papirja, ki je bil prepojen z amonijevim sulfatom, zgorvale v »kadilnem stroju«, se je količina benzopirena zmanjšala za 60 odstotkov o primerjavi s cigaretami, ki so bile izdelane iz istega tobaka in iz navadnega cigaretnega papirja. Raziskovalca sta mnenja, da bi bilo količino benzopirena v smoli zmanjšati, vendar pa sta ugotovila, da delovanje amonijakovih spojin na količino benzopirena preneha, če cigarete stoje dalj kakor mesec dni.

Knjižnica Tjanjge v mestu Ninbo je najstarejša in ena najbogatejših na Kitajskem. Poslopuje so sezidali leta 1561, v kratkem pa se je v njem nabralo 70.000 zvezkov. Zaradi vojn in pa zato, ker je knjižnica morala pošiljati svoje zvezke drugim, se je število v njej spravljivih knjig močno znižalo, tako da šteje zdaj samo 14.000 zvezkov. Med njene dragoceneosti sodijo tiski na les iz časa dinastije Sun, Juan in Min. — Posnetek kaže knjižničarja pri pregledu starih kitajskih zvezkov.

Katalonsko kolo

V Francoskih Pirenejih se je ohranil starodavni ples

- V vseh zemljepisnih učbenikih berete, da je mesto Perpignan v vzhodnem delu francoskih Pirenejev, nekje blizu španske meje. Res je, da so v Perpignanu francoske šole.
- da ima prometni stražnik prav takšno službeno čepico kot njegov kolega v Parizu ali Marsellu in da so napisani na trgovinah francoski, vendar leži Perpignan v svojevrstni deželi, kjer plešejo starodavni ples »sardano«.

Takole opisuje neki obiskovalec ta ples v hladni dvorani, ki v njej stoji visok oder in deset glasbenikov na njem. Ti imajo v rokah svojevrstne instrumente, nekakšne dolge piščali in flavte, pa trobente in bobne. Glasba se oglasi najprej s silovitim truščem, ob katerem človek sprva misli, da bo oglušel, potem pa se utrmeta iz njega ropot in melodija.

Trije možje stopijo na oder, trije starejši možje v nekakšnih platnenih copatah s platnenimi podplati, v obuvalu, ki je še najbolj podobno plezalnim čevljem, v doma izdelanih hlačah in pletenih volnenih jopicah. Morda so kmetje, morda ribiči ali drobni obrtniki iz ene izmed ozkih mestnih ulic, kamor tuja skoraj nikoli ne zanese pot.

Plesalci si položijo roke čez ramena in se ustopijo v krog, njihove noge pa začno drobnosti po udarcih ritma. Obrazi ostanejo nespremenjeni, plesalci se pridružijo plesalke, noge se ujemaajo v ritem, krog se širi, kmalu je petnajst, takoj zatem pa dvajset plesalcev in plesalk. Vsi so resni, nihče se ne smehlja, ples je še najbolj podoben kakemu starodavnemu verskemu obredu.

Po plesu je vprašal tuji gost šolarico s temnimi kitami, ki je tako lepo plesala, kdaj in kje se je naučila sardano. »Tega se pri nas ne učimo,« je povedala, »to imamo v krvi. Vsi smo Katalonci,« je povedala v lepi francoski jezik. »Katalonci, romansko pleme,« so sedje in bližnji sorodniki Provanalcev, se imajo za samostojno ljudstvo, sardana pa je prastari ples, ki so ga umetniki oblikovali na vazah že v šestem stoletju pred našim štejem. Na tistih vazah so si plesalci prav tako položili roke na ramena in se strnili v krog.

Nihče ne ve povedati, ali je starodavna sardana verskega izvora, ali so plesali našemu kolu podoben ples okoli ognja ali ob žrtveniku. Morda so se ustopili v krog ob zaključku žetve in se je topot nog, ki so sicer mekale grozdje, ubral v plesni korak. Vse to so domneve, znano je le, da so v prastarih časih plesali sardano v Grčiji in Mali Aziji prav tako kot v Pirenejih. Najti jo je na srednjeveških freskah in podobah, v novejšem času pa se je ohranila onstran Pirenejev v Kataloniji, od koder so jo prinesli na francosko stran ljudje, ki so pred Francoski pobegnili iz Spanije.

Franco je v Spaniji prepovedal ta ples, vendar ga plešejo. »Tam nam je v krvi,« pravijo Katalonci tostran in onstran Pirenejev. Plesalci sardane je risal Picasso; upodobil je krog žena in moži, ki se držijo čez ramena in dvigajo noge v starodavnem plesnem ritmu.

Na šolskih zemljevidih so začrtane meje. Pedro hodi v špansko šolo, Pierre pa se uči na pamet La Fontainove basni, vendar si podasta roke, kadar se oglasijo bobni in stare piščali. V Perpignanu plešeta na trgu, pa tudi v kavarnah in gostilnah na obeh straneh meje, ki je speljana čez Pireneje. Plešeta prastaro sardano, ki so jo plesali neznan dedec in ki jo Pedro in Pierre ohranjata svojim vnukom.

»Kuja se, ker sva pozabila na njegov rojstni dan.«